

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

Şerife ÖZ DOĞAN

İLKÖĞRETİM 1. KADEMEDEKİ OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ (AĞRI İLİ ÖRNEĞİ)
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi MEDERA HALMATOV

AĞRI-2018

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

.....danışmanlığında,
tarafından hazırlanan bu çalışma/...../..... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından.
..... Anabilim Dalı'nda
.....tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :	İmza:
Jüri Üyesi :	İmza:
Jüri Üyesi :	İmza:
Jüri Üyesi :	İmza:
Jüri Üyesi :	İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun.../.../201..tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

..../...../.....

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri (Ağrı İli Örneği)” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

29/05/2018

Şerife Öz Doğan

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii

ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ	ix
TABLolar DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Problemi.....	5
1.1.Araştırmanın Önemi.....	6
1.2.Araştırmanın Varsayımları.....	7
1.3.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	8
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	
2.1.Türkiye Milli Eğitim Sisteminde İlkokul Eğitimi.....	9
2.1.1. Eğitimin Tanımı.....	9
2.1.2. Eğitim Türleri.....	10
2.1.2.1.İnformel Eğitim.....	10
2.1.2.2.Formel Eğitim.....	10
2.1.3. İlköğretim ve Temel Özellikleri.....	11
2.1.4. İlkokullarda Eğitim Şekli.....	12
2.1.5. İlkokullarda Eğitimin Unsurları.....	13
2.2.Aile.....	14
2.2.1. Aile çeşitleri.....	15
2.2.1.1.Büyüklüğüne göre.....	15
2.2.1.2.Yönetim biçimine göre.....	17
2.2.1.3.Yerleşim yerlerine göre.....	17
2.3.İletişim.....	17
2.3.1. İletişim türleri.....	21
2.4.Ebeveyn Çocuk İlişkisi.....	21
2.5.Anne Baba Tutumu.....	23
2.6.İlköğretim ve Çocuk.....	24
2.7.Öğretmen ve Veli.....	27
2.8.İşbirliği.....	28
2.9.Okul Aile İşbirliği.....	30
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	34
4. YÖNTEM	42
4.1.Araştırmanın Modeli.....	42
4.2.Evren ve Örneklem.....	42
4.3.Verilerin Toplanma Araçları.....	42
4.4.Veri Analizi.....	43
5. BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA	44
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	72

6.1.Sonuç.....	72
6.2.Öneriler.....	74
7. KAYNAKÇA.....	75
8. EKLER.....	80
8.1.Ek 1.YAZILI ÖLÇME ARACI İZİN BELGESİ.....	80
8.2.Ek 2.KİŞİSEL BİLGİ FORMLARI.....	81
8.3.Ek 3.ÖĞRETMEN VE VELİ ANKETLERİ.....	83
9. ÖZGEÇMİŞ.....	89

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM 1. KADEMEDEKİ OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ (AĞRI İLİ ÖRNEĞİ)

Şerife ÖZ DOĞAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Medera HALMATOV

2018, 89 sayfa+ LXXXIX

Jüri: Doç. Dr. Ümit ŞİMŞEK

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇALIŞOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Medera HALMATOV

Bu araştırmanın amacı ilkokul birinci kademedeki okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Ağrı ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda bulunan 150 öğretmen ve 120 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek amacıyla Genç (2005) tarafından geliştirilen anket soruları ve kişisel bilgi formları veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket soruları önce 20 öğretmene ve 20 veliye uygulanarak dil, anlam ve içerik yönünden düzenlemeler yapılmış, kapsam geçerliliğine ve güvenirliğine bakılmıştır. Kapsam geçerliliğine uzman kişilerin ifadelerinden yardım alınarak bakılmış olup, güvenirliğine Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılarak karar verilmiştir. İç tutarlılık katsayısı öğretmen anketleri için 0.84, veli anketleri için 0.73'tür. Elde edilen bulgular SPSS 17 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen veli görüşmelerinin sıklıkla yapıldığı, öğretmen ve velilerin kendi istekleri doğrultusunda gerçekleştiği, öğretmenlere göre derslerinde başarılı olan öğrenci velileri daha çok görüşmeye gelirken, velilere göre derslerinde başarısız olan ve ev ödevi yapmayan öğrenci velilerinin daha çok görüşmeye gittiği, veli toplantılarının en az bir kez yapıldığı ve bu toplantılara çoğunlukla katılımın sağlanıp genellikle annelerin

katıldığı, toplantıların çocukların üzerinde etkili olduğu; okul aile birliği toplantılarının yılda en az bir defa yapıldığı ve velilerin çoğunluğunun bu toplantılara katılmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, Okul Aile İşbirliği, Öğretmen, Veli

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

TEACHERS AND PARENTS VIEWS ABOUT SCHOOL-FAMILY RELATIONSHIP AT FIRTS LEVEL OF PRIMARY EDUCATION (A STUDY IN AGRI)

Şerife ÖZ DOĞAN

Advisor: Dr. Instructor Medera HALMATOV

2018, Page: 89+LXXXIX

Jury: Prof.Dr. Ümit ŞİMŞEK

Dr. Instructor Murat ÇALIŞOĞLU

Dr. Instructor Medera HALMATOV

The primary purpose of this research is to determine the views of teachers and parents about the family in the first grade school. The sample of there search can be found in the schools affiliated to the Ministry of National Education in Ağrı. It consists of 150 teachers and 120 students. Survey questions and personal information forms developed by Genc (2005) were used as data collection tools in order to determine teachers 'and parents' opinions about school family cooperation. Questionnaires were first applied with 20 teachers and 20 couples, and language, meaning and content arrangements were made and their validity and reliability were examined. The validity of the scoping was examined by taking the help of the expressions of experts, and the reliability was determined by looking at the Cronbach Alpha internal consistency coefficient. Internal consistency coefficient is 0.84 for teacher questionnaires and 0.73 for parent questionnaires. Obtained findings were analyzed using SPSS 17 packet program. As a result of the research, it has been determined that teacher-parent interviews are frequently held and teachers and parents were carried out in the with theirs demands. According to the teachers, the parents of student who succeeded in their lessons came to interview more, according

to the parents, the parents of student who failed in their classes and did not do homework came to interview more, that parental meetings have been held at least once and this meeting is usually attended by participation and usually joined by mothers, the meetings were effective on children, it has been determined that school family meetings are held at least once a year and that a majority of the parents do not attend this meeting.

Keywords: Primary School, School-Family Relationship, Teacher, Parent

ÖNSÖZ

Çocuk dünyaya geldiği andan itibaren kendisi ve çevresi sürekli yeni durumlara ayak uydurmak zorunda kalmaktadır. Bunun için aradaki sevgiden, bağdan yararlanarak iletişim haline girmeye, karşılıklı birbirlerini tanımaya, anlamaya ve işbirliği halinde olmaya çalışmaktadır. Bebeklikten bu şekilde başlayan süreç çocuk okul çağına geldiği zaman daha da belirgin olmaya başlamaktadır. Okula gelen çocuk tanımaya çalıştığı yaşlılarıyla ve kontrolü altında olacağı öğretmeniyle karşı karşıya kalmaktadır. Adaptasyon sürecinin yaşandığı bu durum çocukta, okulu-öğretmeni sevmek gibi olumlu veya okuldan-öğretmenden korkmak gibi olumsuz şekillerde kendini gösterebilir. Bu süreçte hem öğretmene hem ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Ebeveynler ve öğretmenlerin karşılıklı empati, iletişim ve işbirliği ile hareket etmesi önemli rol oynamaktadır. Çocuğun okul hayatının ilk ve en önemli dönemi olan ilkokul çağına ailelerin ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine ne ölçüde dikkat ettiği , ne kadar önem verdikleri, ne düşündükleri çok önemlidir.

Bu noktadan hareketle yola çıktığım bu çalışma süreci boyunca öncelikle, yardımlarını ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Medera HALMATOV'a, çalışmamın bulgularında ve istatistiksel işlemlerde bana zamanını ayıran, desteğini gördüğüm Doç. Dr. Ümit ŞİMŞEK'e, tezimin biçimsel kısmında değerli vaktini bana ayıran Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇALIŞOĞLU'na teşekkür ediyorum.

Yaşamımın her döneminde beni her şekilde destekleyen, yanımda olan, karşılıksız sevgilerini, maddi ve manevi her türlü desteği hiçbir zaman benden esirgemeyen sevgili babam Recep ÖZ'e ve annem Meliha ÖZ'e, tez süresi boyunca ellerinden gelen yardımları yapan kardeşlerim Ömer Faruk ve Muhammet Fatih'e; yüksek lisansa başladığım andan itibaren her konuda yanımda olan, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen, beni motive eden ve elinden gelen yardımı, sabrı gösteren eşim Selim DOĞAN'a sonsuz teşekkür ediyorum.

En önemli teşekkür ise bu süreç boyunca belli dönemlerde ilgi ve sevgisini azaltmak zorunda kaldığım biricik kızım, tatlı kuzum Elif Su'ya...

Ağrı-2018
Şerife ÖZ DOĞAN

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Ankete Katılan Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyetleri ve Mesleki Kıdemlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	44
Tablo 2. Öğretmenlerin Kaçınıcı Sınıfı Okuttuklarına Göre Dağılımı.....	44
Tablo 3. Okul-Aile İşbirliği ile İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri ”ne Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	46
Tablo 4. “Sizinle Özel Olarak Görüşmeye Gelen Veliler Hangi Tür Öğrencilerin Velileridir?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	47
Tablo 5. “Siz Hangi Durumlarda Öğrenci Velisini Görüşmeye Davet Ediyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	48
Tablo 6. Veli Toplantısı İle İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	49
Tablo 7. “Yapmış Olduğunuz Veli Toplantısına (Toplantılarına) Velilerin Ne Kadarı Katıldı?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	50
Tablo 8. “Veli Toplantısına (Toplantılarına) Gelen Veliler Kimlerden Oluşmakta?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	51
Tablo 9. “Veli Toplantılarında Veliler Çocuklarının Durumuyla İlgili Sizden En Çok Hangi Konuları Öğrenmek İstiyorlar?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	52
Tablo 10. “Veli Toplantılarında Siz Öğrenci Velilerinden Öğrencinizin Durumuyla İlgili Neleri Öğrenmek İstiyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	53
Tablo 11. “Veli Toplantılarının Sonucunda Öğrencilerinizde Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	55

Tablo 12. Okul Aile Birliği ile İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	56
Tablo 13. “Okul-Aile Birliği toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	57
Tablo 14. Velilerin Cinsiyet ve Mesleklere Göre Dağılımı.....	58
Tablo 15. Ankete Katılan Katılımcı Velilerin Öğrenim Durumlarına Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	58
Tablo 16. “Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular...	59
Tablo 17. “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?” Sorusuna Dayalı Veli görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	60
Tablo 18. “Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	61
Tablo 19. “Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	62
Tablo 20. Veli Toplantıları ile İlgili Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	64
Tablo 21. “Veli toplantılarında öğretmene öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	65
Tablo 22. “Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	66
Tablo 23. “Veli Toplantılarının Sonucunda Çocuğunuzda Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	68

Tablo 24. “Çocuğunuzun eğitim gördüğü Okulda “okul-aile birliğı” var mı?”

Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....69

Tablo 25. “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan

“okul-aile birliğı” toplantılarına kaç defa katıldınız?” Sorusuna Dayalı

Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....70

Tablo 26. “Okul-Aile Birliğı toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?”

Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular.....71

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Bronfenbrenner'in Ekolojik Kuramı.....	4
---	---

GİRİŞ

Türk Dil Kurumu sözlüğünde *eğitim*, “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye” şeklinde verilmiştir.

Yörükoğlu’na göre, eğitim, bireylere belirli konularda bilgi ve becerileri aktarıp, değer yargılarını kabul ettirerek onda istenen davranışları oluşturma sürecine denmektedir. Bu geniş tanıma göre bir çiftçinin bir denizcinin, bir sanatçının, bir bilim adamının eğitiminde amaca ulaştıran yöntemler de değişmektedir (Yörükoğlu, 2000).

İnsan ilişkilerinde karşılıklı yönlendirmeler mevcuttur. Bunlar; öğretmen-öğrenci, amir-memur, doktor-hemşire ve hasta, karı-koca, şoför-yolcu şeklindedir. Bu tek taraflı yönlendirmeler, insanlar arasında mutsuzluk, başarısızlık ve verimsizlikle kendini gösterir. Oysa insanlarla sağlıklı ilişkiler kurabilmek için karşılıklı saygı ve hoşgörü gerekmektedir (Arslanoğlu, 2013).

Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci ilişkileri, karşılıklı etkileşim gibi kaliteli iletişim kurulması eğitimin en önemli unsurlardan biridir. Karşılıklı iletişimde geri bildirimin (dönüt) şekli eğitimin amacını belirlemektedir (Arslanoğlu, 2013). Aynı şekilde öğretmen ve öğrenci arasında olumlu bir ilişkinin kurulmaması nitelikli öğrenimin yapılmasını engellemektedir (Yörükoğlu, 2000). Ayrıca, okul başarısı üzerinde okul-aile işbirliği, dayanışması gibi destekleyici yaklaşımlar eğitimde önemli bir etkiye sahip olduğu yapılan birçok araştırmalarda belirtilmiştir (Yörükoğlu, 2000; Arslanoğlu, 2013; Satır, 1996). Eğitim, yalnızca öğretmenin çabası ile ilerleyemez, anne baba ve çocuk arasındaki iletişim, duygusal bağ, aile ortamında eğitimin yeri ve önemi tartışılmayacak kadar büyüktür (Akt.,Arnas ve Sadık, 2008).

Danielson (2002)’a göre anne ve babalar öğrencilerin ilk öğretmenleridir. Bunun yanında öğretmenlerin eğitim öğretim süreci içerisinde ortaklık yaptığı paydaşlarıdır. Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili okula başladığı ana kadar oluşturdukları belli bir

düşünceleri vardır ve bu düşünceler öğretmenler için ipucu niteliği taşımakta ve öğrenme deneyimlerini planlarken yardımcı olmaktadır. Aynı şekilde öğretmenler de öğrencileri ebeveynlerinden farklı bir şekilde, farklı mekanda gördükleri ve tanıdıkları için anne babaların çocuklarının bazı özelliklerini fark etmelerinde yardımcı olmaktadır. Öğretmenler, ebeveynleri müfredat konusunda, çocukların başarı durumları, ilerlemeleri ve sosyal-duygusal durumları ile ilgili bilgileri vermektedirler. Bunun yanında ebeveynler okul programına ve hedeflerine çocuklarını güdüleme ve okulda öğrenilenler ile dışarıdaki fırsatlar arasında ilişkilendirme yapmasında katkıda bulunabilirler (Akt., Keçeli-Kaysılı, 2008).

Okul-aile işbirliği, sadece eğitim üzerine odaklanmamaktadır, aynı zamanda çocukların sosyalleşme süreci ve kültürümüzü gelecek nesillere aktarma görevlerini yerine getirmektedir (Kazak, 1998). Okullarda insan ilişkileri öğrenci-veli-öğretmen arasında görülmektedir. Bu ilişkilerin oluşması ve güçlenmesi için okullarda aile katılımı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Berkman (1998) “Aile katılımı, anne babaya konuya özgü becerilerin öğretilmesi, sosyal ve duygusal destek verilmesi, anne baba ve profesyoneller arasında bilgi alışverişi, anne-babanın bir gruba katılması, uygun anne-baba-çocuk ilişkilerinin geliştirilmesi ve anne babaya toplumsal kaynaklara ulaşmada yardımcı olmak gibi pek çok değişik biçimde tanımlamaktadır” (Akt.,Arnas ve Sadık, 2008:329).

Zembat ve Haktanır (2005)’a göre aile katılımı çocuklar ve veliler üzerinde pek çok katkısı olan bir etkinliktir. Aile katılım çalışmaları sayesinde ebeveynler okula ve öğretmene güven duyar, çocuklarının arkadaşları arasında olan iletişimi gözlemleme olanağı bulur, sınıf öğretmeni ve diğer ebeveynler ile bilgi alışverişinde bulunabilirler. Ebeveynler okullarda düzenlenen faaliyetlerde kazandığı özel ilgi ve becerilerini göstererek çocuklarının motivasyonunda ve tavırlarında olumlu gelişmelere olanak tanır ve okula karşı ılımlı ve olumlu bir tutum geliştirirler (Akt; Çağdaş, Özel ve Konca, 2016).

Eccles ve Harold (1993) ile Grolnick ve Slowiaczek (1994)’ e göre aile katılımı çalışmaları, sadece akademik başarıyı yükseltmekle kalmayıp öğrencilerin başarıma konusunda cesaretini arttırır ve okula karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlar.

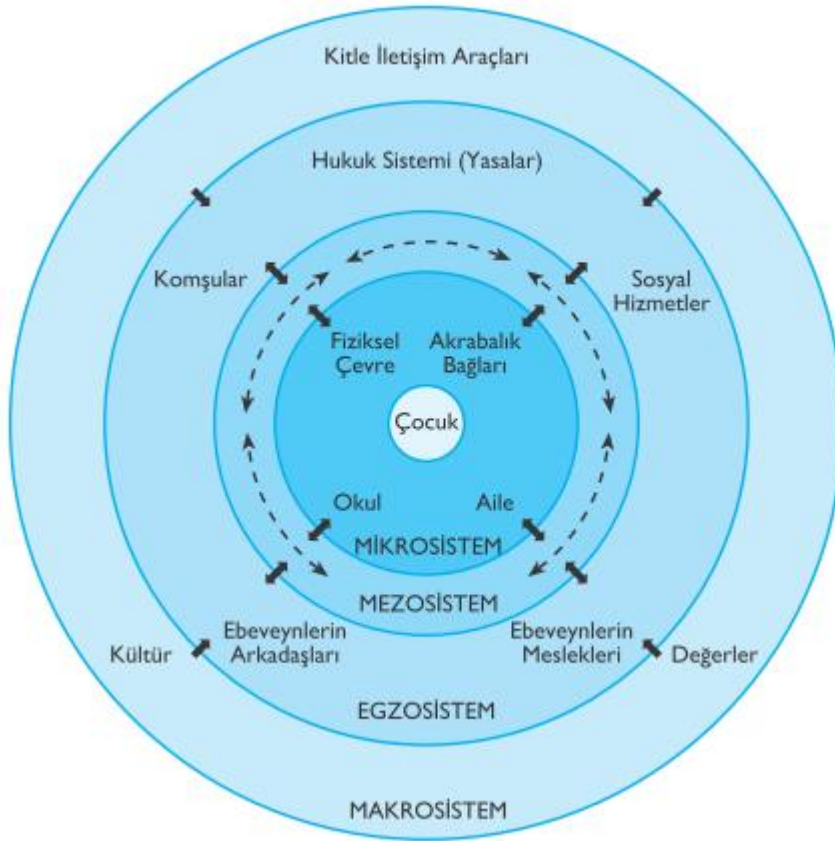
Ayrıca, okul-aile ilişkisi öğrencilerin içten denetimli, daha yüksek hedef edinmelerini ve çalışma eğilimlerini desteklemektedir (Akt., Akbaşlı ve Kavak, 2008).

Zernuci (13.yy) eğitimde başarı durumunun formülünü vermiştir. Ona göre, başarı üç unsurun gayretine bağlıdır. Bunlar; öğretmen, öğrenci ve babadır, diyerek aile ve okul arasındaki işbirliğinin öneminden bahsetmiştir. (Gül,2007).

İnsan yaşamı, doğumla ölüm arasında geçen zamandır. İnsanlar bu zamanı iletişim, bilgi alışverişi, karşılıklı etkileşim içerisinde geçirir. Bu unsurlar insan dünyaya geldikten sonra ailede başlayarak sosyal çevre içerisinde süreklilik arz eder (Güler, 2010). Bütün bu unsurlar çocuklar okula başladıktan sonra daha da önem kazanmaya başlamaktadır. Çocukla öğretmen, çocukla ebeveyn, ebeveynle okul sürekli bir etkileşim, iletişim ve bilgi alışverişi içerisinde. Fakat bu süreçte sıkıntılar olabilmektedir. Okul-aile iletişimde yaşanan en yaygın sorunlar arasında; okul-aile birliklerinin etkin bir şekilde işletilememesi, okul yetkilileri ile öğrenci velilerinin çok özel durumlar dışında bir araya gelmemeleri ve okul-aile birliği toplantılarının tam katılımı sağlayarak verimli yapılamaması gibi durumlar yer almaktadır. Bu tür karşılıklı görünen etkileşim sorunu ortadan kaldırmadan, etkin bir okul-aile işbirliğini gerçekleştirilmesi mümkün görünmemektedir. Eğitimin amacı olan, öğrencilerin okul başarısını yükseltebilmek ve onları hayata daha iyi hazırlayabilmek için etkin bir okul-aile işbirliği gereklidir (Aslanargun, 2007).

Çocuk ilk olarak aile içerisinde toplumsallaşmaktadır. Aileden sonra ilk farklı ortam olan okula başlayan çocuk için bu kurum onun aile dışındaki toplumsallaşmasını sağlayan bir kurum özelliği taşımaktadır. Çocuk okula başladığında uyulması gereken kurallar ve içselleştirilmesi beklenen bilgilerle karşı karşıya kalır. Eğer çocuk okul olgunluğuna ulaşmış ve birlikte yaşamaya yatkın özellikteyse uyumda zorluk çekmeyerek sınıf içi ve sınıf dışı faaliyetlere istekle katılır, kendini rahatlıkla ifade edebilir. Tam tersi birlikte yaşamaya yatkın olmayan bir çocuksa veya ailenin doğru olmayan tutumu sonucu toplu yaşamaya, beraber çalışmalara ve oyunlar oynamaya yatkın değilse, okula uyum sağlamakta zorlanır ve bu süreçte sıkıntılar meydana gelir (Yavuzer, 1998).

Sosyalleşme süreci, bireylerin toplumun mevcut değer ve normlarını öğrenme sürecidir (Kıran,2009). Sosyalleşme sürecinde çocuğun yaşantısına dahil olan ailesi, arkadaşları, okul hayatı ve çevresindeki insanlar etkilidir. Bronfenbrenner tarafından 1979 da ortaya atılan aile ekolojisi kuramı, çocuğun gelişimi üzerinde sadece ailenin değil birçok sistemin etkili olduğundan söz etmektedir (Güler, 2010).

Şekil1. Bronfenbrenner'in Ekolojik Kuramı (tedmem)

Çocuk bir bireydir fakat çevresiyle etkileşim halindedir. Çocuk çevresinde bulunan her türlü faktörden etkilenir. Bu etkileşimi konu alan ekolojik kuram bireyin içerisinde yer aldığı sistemleri bir çerçeve içerisinde ele alır (Karahisar ve Değirmenci, 2015). Ekolojik kuram içerisinde bireyi ve aileyi çevreleyen mikrosistem, mezozistem, egzozistem, makrosistem bulunmaktadır. Ekolojik kurama göre çocuğun gelişiminde bu dört çevresel sistem etkilidir. Dolayısıyla, çocuğun eğitim sürecinde okul ile aile etkileşimi ve okul aile işbirliği; çocuğu tanıma,

becerilerini, yeteneklerini destekleme ve gözlemleme, çocuğun hayata hazırlanması ve sosyalleşmesinde önemli rol oynamaktadır (Güler, 2010).

“Bronfenbrenner ekolojik teorisinde öğretmen-çocuk ilişkisini, ebeveyn-çocuk ilişki ağıyla aynı kategoride değerlendirmiştir. Bu yüzden hayatın ilk yıllarındaki aile içi ilişkiler ve öğretmen çocuk ilişkisinin kalitesi büyük önem taşımaktadır” (Güler, 2010:57).

Araştırmanın Problemi

İlköğretim düzeyinde genel olarak öğrenci-öğretmen iletişimi, çocuk-veli iletişimi konusunda pek sorun yaşanmamaktadır ancak veli-öğretmen arasındaki iletişim istenilen, beklenen düzeyde olmamaktadır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin amaçlarının gerçekleşmesi açısından öğretmen veli işbirliği önemli bir rol oynamaktadır. Bulunulan bölgedeki öğretmenlerin velileriyle işbirliği istenilen düzeyde olmadığı düşünülerek bu konu araştırmanın problem durumu olarak düşünülmektedir. Bu sebeple, bu araştırma, öğretmenin ve ailenin okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen-veli görüşmelerine, veli toplantılarına ve okul aile birliğine dayalı olan görüşlerini belirlemeye çalışacaktır.

Araştırmada şu sorulara cevap aranacaktır:

1. Okul aile işbirliği ile ilgili “öğretmen-veli görüşmelerine” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Okul aile işbirliği ile ilgili “öğretmen-veli görüşmelerine” dayalı veli görüşleri nelerdir?
3. Okul aile işbirliği ile ilgili “veli toplantılarına” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Okul aile işbirliği ile ilgili “veli toplantılarına” dayalı veli görüşleri nelerdir?
5. Okul aile işbirliği ile ilgili “okul aile birliğine” dayalı öğretmen görüşleri nelerdir?
6. Okul aile işbirliği ile ilgili “okul aile birliğine” dayalı veli görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Eğitim, çocuğun kasıtlı ve istendik olarak davranışlarında meydana gelen değişme sürecidir. Eğitim kurumlarında sunulan zengin uyarıcı ortam, doğru yönlendirme, olumlu sosyal-duygusal etkileşim ve ailenin desteği çocukların başarılarında önemli rol oynamaktadır.

Okul, tek başına çocukta olumlu davranış değişikliği konusunda etkili olamaz. Bunun için velilerin de bu süreçte aktif rol almaları, katkıda bulunmaları gerekmektedir.

Eğitim öğretim faaliyetlerinin diğer bir önemli görevi çocukların, davranışlarını iyileştirerek iyi vatandaş olmalarını sağlamaktır. Bu amacın gerçekleşmesinde sadece öğretmenin veya sadece velinin görevi olarak görmek yanlıştır. Öğretmen, veli ve çocuğun işbirliği amacın gerçekleşmesinde kolaylık sağlayacaktır.

Bir okul çocuk üzerinde etkili olmak istiyorsa, çocuğun gelişiminde aile ile ilişkilerin ve çevrenin etkili olduğunu savunan, Freud'a, Erikson'a, Bowlby'ye, Piaget'e, Bruner'e, Kohut'a, Maslow'a, Vygotsky'ye ve Bronfenbrenner'e göre öğrenci ve öğretmenin arasında olan işbirliğine dikkat etmesi gerekmektedir (Akt. Öngider, 2013; Özdemir, Özdemir, Kadak ve Nasıroğlu, 2012). Aynı zamanda aile de çocukta anlamlı bir farklılık görmek istiyorsa okul ile etkileşim halinde olması gerekmektedir.

Okul ve aile çocuk üzerinde etkili iki sistemdir. Bu iki sistem olan aile ile okulun işbirliği ve olumlu ilişki içinde olması çocuğun eğitim sürecinde, yaşantısında, çocuğu tanımada, çocuğun beceri ile yeterliliklerini desteklemede, gözlemlenmede, hayata hazırlanmasında, sosyalleşme sürecinde önem taşımaktadır (Güler, 2010).

Öğrencinin gelişimini, çocuğun yakın çevresinde bulunan aile ve okul hayatındaki kişiler etkilemektedir. Eğitim programları ne kadar iyi olursa olsun aile tarafından desteklenmez ise etkili bir eğitimin gerçekleşmesi mümkün değildir (Gül, 2007).

Ailenin özellikleri, yaşayış biçimi, üye sayısı, çocuğu ve okulu etkilemektedir. Aile aynı zamanda okuldan da etkilenen bir sistemdir. Okulun aile ile işbirliği içinde

olması, karşılıklı tutarlı ve güven duygusunun hakim olduğu bir yaklaşımın göstermesi, çocuğun gelişiminde ve eğitiminde doğrudan olumlu etki edecek, ailenin de çocuk üzerindeki rolünü, etkililiğini olumlu yönde sağlayacaktır (Güler,2010).

Aile, öğretmen ve öğrenci üçgeni ayrılmaz bir bütün olduğu görülmektedir. Fakat araştırmanın yapıldığı Doğu Anadolu bölgesinde yaşanan okul aile işbirliği konusunda ebeveynlerin pasif olması ve Ağrı’da bu tür çalışmanın daha önceden yapılmamış olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Bu anlamda çalışılan konu literatüre de katkı sağlayarak bu bölgede bulunan okullara, öğretmenlere ve velilere yardımcı olacak, onları bu konuda bilgilendirecek ve gerekli tedbirleri almalarında ön değerlendirme sağlayacaktır.

Günümüzde çocukların başarı durumları gittikçe önem kazanmıştır. Velilerin eğitime önem vermeleri, çocuklara bu konuda destek olmaları ve okullarla işbirliği yaparak gereken başarıya ulaşmaları söz konusudur. Fakat ebeveynlerin çocuklarının başarı yolunda neler yapmaları, nasıl yapmaları ve ne kadar yapılması gerektiği konusunda çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir. Ağrı’da eğitim görmekte olan ilköğretim I. Kademedeki okul-aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerini belirlemek açısından bu araştırmanın önemli olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve araştırma sonucunda elde edilecek bulguların belirtilmesinde şu varsayımlardan hareket edilecektir:

1. Araştırmanın veri toplama basamağında anket kullanılması doğrudur.
2. Ankete katılan öğretmen ve veliler cevaplarını samimi ve doğru bir şekilde ifade etmişlerdir.
3. Araştırmada kullanılan ölçme aracı geçerli ve güveniliridir.
4. Seçilen örneklemin tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

5. Verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiki yöntemler, amaca uygun olarak seçilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmanın örneklemini Ağrı ili merkeziyle sınırlı kalmıştır.
- Bir eğitim öğretim yılının bir döneminde dağıtılıp toplanan anketlerden işleme alınamayan çok sayıda anket olduğu için yeterli sayıya ulaşamamıştır. Bu yüzden anket çalışmaları bir sonraki eğitim öğretim yılına sarkarak veri toplama süreci iki eğitim öğretim yılında yürütülmüş ve zaman konusunda sıkıntı yaşanmıştır.
- Anket sorularında eksik, dikkatsiz doldurulan ve çelişkili cevaplar tespit edilmiş, 424 tane veli anketi ile 122 tane öğretmen anketi elenerek örnekleme alınamamıştır.
- Literatürde okul aile işbirliğine dayalı öğretmeni, öğrenciyi ve veliyi aynı anda kapsayan detaylı araştırmalar bulunmamaktadır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. TÜRKİYE MİLLİ EĞİTİM SİSTEMİNDE İLKOKUL EĞİTİMİ

Türkiye’de ilkokul eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, örgün eğitim içerisinde zorunluluk kapsamında olan anayasal bir haktır, hiçbir çocuk bu hakından mahrum bırakılamaz (Gökgöz, 2014).

Bu bölümde kısaca eğitimin tanımlarından, eğitim türlerinden, ilkokullarda eğitim şeklinden ve eğitim unsurlarından bahsedilecektir.

1.1.Eğitimin Tanımı

Seyyar ve Genç (2010) eğitimi, “kişiyi, hayatı boyunca kendine ve topluma faydalı olacak şekilde bedenî, zihnî, ruhî ve sosyal yönleriyle sistemli bir biçimde işleme sanatıdır” şeklinde belirtmektedir. (Akt., Gökgöz, 2014:7)

Arslanoğlu eğitimi, kişilerin bedeninin, zihninin, duygularının ve sosyal becerilerinin geliştirmesi olarak tanımlamaktadır (Arslanoğlu, 2013).

“Eğitim nedir?” sorusuna verilen ve verilebilecek pek çok başka tanımdan bahsetmek mümkündür. Ülkemizde en çok kabul gören tanım Ertürk’ün (1972): “Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma sürecidir”, şeklinde ifade edilmiştir (Kıroğlu ve Elma, 2009:3).

Tanımlardan anlaşıldığı gibi eğitim kavramı bireyler üzerinde bir değişim ve gelişimden bahsetmektedir. Eğitimin ailede başlayıp okulda devam eden bir süreç olduğu göz önüne alındığında bireyleri; ailesi, çevresindeki kişiler, kitle iletişim araçları ve okul çağında öğretmenler etkilemektedir. Bütün bu unsurlar çocuğun eğitim öğretim faaliyetlerinde çocuğu etkilemektedir (Gökgöz, 2014).

1.2.Eğitim Türleri

Eğitim türleri informal ve formel eğitim şeklinde iki ana başlıkta ele alınmaktadır.

1.2.1. İnfornel eğitim

Herhangi bir yaş grubunu kapsamayan, belirli bir plan ve program kapsamında ilerlemeyen hayatın içerisinde kendiliğinden gerçekleşen bir süreçtir. İnfornel eğitim hayatın her anında her yerde gerçekleşebilmektedir. Örneğin; televizyon izlerken, dışarıda arkadaşlarıyla oyun oynarken, muhabbet ederken, gezinti halinde (Kıroğlu ve Elma, 2009).

1.2.2. Formel eğitim

Belirli bir amaca yönelik hazırlanan plan program dahilinde, belirli yaş grubuna yönelik, okullarda veya başka kurumlarda profesyonel kişiler tarafından, okul çatısı altında yapılan eğitimidir. Formel eğitimde kendi arasında örgün eğitim ve yaygın eğitim diye ikiye ayrılırken yaygın eğitim kendi arasında halk eğitimi ve hizmet içi eğitim şeklinde ayrılmaktadır (Gökgöz, 2014; Gür ve Çelik, 2009; Kıroğlu ve Elma, 2009).

Örgün eğitim: Eğitim öğretim süresince okula devam etme zorunluluğun olduğu, belirli bir amaç doğrultusunda hazırlanan planlarla okul çatısı altında yapılan anaokulundan üniversiteye kadar tüm eğitim kademelerini içerisine alan eğitimidir (Kıroğlu ve Elma, 2009).

Yaygın eğitim: Belirli bir yaş sınırının olmadığı her yaş grubuna hitap eden, devamsızlık sıkıntısının olmadığı eğitimidir. Yaygın eğitim de kendi içerisinde, belli plan program dahilinde kursların yer aldığı halk eğitim ve çalışanlara çalıştıkları süre içerisinde mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olan hizmet içi eğitim şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Görüldüğü gibi formel ve informal eğitimi, insanlar yaşamları boyunca devam ettirmektedirler.

1.3. İlköğretim ve Temel Özellikleri

İlköğretim, 6-14 yaş arası çocukları kaplayan bir öğretim basamağıdır. Çocuklar birçok bilgi, beceri ve duyuşsal davranışı ilköğretim çerçevesinde kazanmaktadırlar. Aldıkları bu eğitim onları hem hayata hem de bir üst öğretim kademesi olan ortaokula hazırlamaktadır. Bu yüzden okul öncesi eğitim ve ortaöğretim zorunlu değilken ilköğretim birçok ülkede zorunludur. İlköğretimi önemli kılan en önemli etmenler, bu dönemdeki öğrencilere okuma yazma, temel matematik ve sosyal beceriler, fen alanındaki temel yeterliliklerin yanı sıra temel yurttaşlık bilgisi vererek bu konudaki bilgilerinin kazanılmasıdır. İlköğretimi artıran diğer bir faktörde, bir üst eğitim kurumuna devam etmeyecek bireylerin yaşama hazırlıktaki son kritik eğitim aşaması olmasıdır (Oktay, 2010).

Ülkemizde 1739 sayılı Temel Eğitim Kanunu'nda "İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir" ibaresi bulunmaktadır. Aynı zamanda yönetmeliğin 22. Maddesinde "Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter" denilerek ilköğretimin amaç ve görevleri şu şekilde belirtilmiştir.

"İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;
2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.
3. İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler

vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır.”
(<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>)

1.4. İlkokullarda Eğitim Şekli

İlkokul, çocuğun hayatında önemli bir yere sahip olan hayatına yeni kişilerin gireceği bir çevredir (Oktay, 2004). Okul toplumun bir parçası olup çocukta bilgi, beceri ve davranışların geliştirmesine yardımcı olur (Gökgöz, 2014). Okullar bu amacı gerçekleştirirken kendine temel aldığı, uymak zorunda olduğu, Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı yönetmelikleri kullanır.

İlkokullarda eğitim 26 Temmuz 2014 tarihinde resmi gazetede yayımlanan 29072 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere göre yapılmaktadır.

İlkokula başlama yaşı yönetmelikte belirtildiği şekliyle şu şekildedir: “İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir. Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 66, 67 ve 68 aylık olanları velisinin vereceği dilekçe; 69, 70 ve 71 aylık olanları ise ilkokula başlamaya hazır olmadıklarını belgeleyen sağlık raporu ile okul öncesi eğitime yönlendirebilir veya kayıtlarını bir yıl erteleyebilir.”
(<http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf>).

Ağustos 2003 de yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Plânlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge de eğitimin plan dahilinde yapılması gerektiği belirtilmiştir. Eğitim öğretim çalışmalarında ünitelendirilmiş yıllık plan ve ders planı bulunmaktadır. Ünitelendirilmiş yıllık plan, eğitim öğretim sürecinde öğretmenlerin hangi ay hangi kazanımları ne kadar süreyle vereceğini belirttikleri yazılı metindir. Sene başında hazırlanarak dönem içerisinde güncellenebilir. Ders planı, öğretmenin gireceği ders saati içerisinde anlatacağı konunun açık bir şekilde belirtildiği dökümandır.

İlkokullarda okutulan dersler şu şekildedir: Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler (4. Sınıf), Fen bilimleri (3. ve 4. Sınıf), Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4. Sınıf), Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Trafik Güvenliği (4. Sınıf), İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi (4. Sınıf).

1.5.İlkokullarda Eğitimin Unsurları

İlkokul bünyesinde eğitim öğretim faaliyetlerinde öğretmen, öğrenci, yönetici alanında müdür ve müdür yardımcıları, rehber öğretmeni, ebeveynler, okulun bulunduğu çevre, eğitimin unsurlarıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 7. bölümünde personelin görev, yetki ve sorumluluklarına yer verilmiştir. Buradan harekete okul müdürünün, müdür yardımcısının, rehber öğretmenin ve sınıf öğretmenin görevleri şu şekildedir:

“Madde 39. Okul müdürü; Müdür; okulun öğrenci, her türlü eğitim ve öğretim, yönetim, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici ve sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, taşınmalı eğitim, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler ve benzeri görevler ile Bakanlık ve il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince verilen görevler ile görev tanımında belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesini sağlar.

Madde 40. Müdür başyardımcısı, müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder ve müdürden sonra okulun yönetiminde birinci derecede sorumludur. Müdür başyardımcısı, görev tanımında belirtilen görevler ile müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir” Madde 43. Öğretmen, “Okul öncesi ve ilköğretim kurumu öğretmenleri, kendilerine verilen grup/sınıf/şubede eğitim ve öğretim faaliyetlerini, eğitim ve öğretim programında belirtilen esaslara göre planlamak ve uygulamak, ders dışında okuldaki eğitim ve öğretim işlerine etkin bir biçimde katılmak ve bu konularda mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür.” (Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2014)

İlkokullarda bütün dersler sınıf öğretmeni tarafında okutulmalıdır. Fakat okulda mevcut Yabancı Dil ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni varsa bu derslere

branş öğretmenlerinin girmesi gerekmektedir.

2. AİLE

Ailenin birçok tanımı yapılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

“1. Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik.

2. Aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü

3. Birlikte oturan hısım ve yakınların tümü.

4. Eş, karı.

5. Aynı gaye üzerinde anlaşılan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü.

6. Temel niteliği bir olan dil, hayvan veya bitki topluluğu, familya.” (Türk Dil Kurumu, 2017).

“Aile; aralarında kan bağı bulunan, evlilik ve diğer yasal yollardan aralarında akrabalık ilişkisi oluşmuş bireylerin oluşturduğu toplumsal bir birimdir” (Güngen, Tokyürek, ve Şanlı, 2002).

“Aile, kan bağıyla başlayan ve evlilikle kurulan asli bir birimdir” (Eyce, 2010:225).

“En küçük toplumsal birim sayılan aile, yetişkinlerin ve çocukların oluşturduğu bir insan kümesi bir gruptur aynı zamanda. Her kümede geçerli olan toplumsal kurallar, aile içinde geçerlidir. Her küme, belli bir amaç için bir araya gelen ve işbirliği yapan ikiden çok insan topluluğu olarak tanımlanır.” (Yörükoğlu, 1998:127).

Her aile kendine özgü özellikleri ve kültürel farkları olan bir kurumdur. Aile yapılarında meydana gelen bu değişimlerin nedenleri şu şekilde sıralanabilir;

- Tarıma dayalı üretimin yerini sanayi üretimine bırakması,
- Elit grupların elinde olan tarım üretiminin kapitalizm ile endüstri sistemine dönüşmesi
- Bireylerin standarda göre değil de kendi özgür iradelerine göre eylemde bulunması (Güler, 2010).

Maclver-Page ailenin ortak özelliklerini belirlemiştir. Bu özellikler aşağıda verilmiştir:

- “1.Toplumun devamı için çoğalmayı sağlayan cinsi temas ilişkileri
- 2.Cinsi ilişkilerin kurulması ve devam etmesini sağlayan düzenler veya bir evlenme biçimi
- 3.Kuşakların devamını ve hısımlığını düzenleyen bir usul ve furuğ düzeni, yani bir hısımlık sistemine bağlılık
- 4.Grup üyelerinin bölüştükleri ve hamilelik ve çocuk yetiştirme ile ilgili ekonomik ihtiyaçlara ilişkin usuller
- 5.Aynı bir yerde beraber oturmak ve böylece ailenin sınırlı sayıdaki kişiler arasında en önemli dayanışma aracı olması” (Akt., Kazak, 1998:11).

Bununla beraber ailenin belli başlı görevleri bulunmaktadır:

- Biyolojik görevi; ailenin devamını ve varlığını sağlamak için üreme,
- Ekonomik görevi; aile bireylerinin ihtiyaçlarının karşılanması için üretim,
- Koruyuculuk görevi; aile bireylerini dışarıdan gelecek maddi ve manevi kötülüklerden koruma,
- Psikolojik görevi; aile bireylerinin sevgi, ilgi, saygı gibi ihtiyaçlarının karşılanması,
- Eğitim görevi; çocuğun ilk eğitim aldığı kişinin anne baba olması, toplumsal değerleri onlardan öğrenmesi (Güngen, Tokyürek, ve Şanlı, 2002).

Ülkemizde çok farklı aile çeşitleri bulunmaktadır. Bu yüzden aile kurumunun yapısını ve aile çeşitlerini bilmek gerekmektedir.

2.1.Aile Çeşitleri

2.1.1. Büyüklüğüne göre:

Küçük ve büyük aile şeklinde iki kısımdan oluşmaktadır. Küçük aile kendi içinde çekirdek aile, parçalanmış aile, tamamlanmamış aile şeklinde ayrılırken; büyük aile geniş aile ve birleşik aile olarak sınıflandırılır.

Büyük aile: Çoğunlukla kırsal kesimde, gelenek ve göreneklere bağlı yaşayan, ekonomik ve kültürel değerlerle şekillenen, üye sayısı fazla ve birbirine bağlı olan aile şeklidir. Büyük ailelerde gelirler tek elden toplanır ve tek elden harcamalar yapılır (Kuru, 2016).

Geniş aile: Aynı çatı altında oturan birçok çekirdek ailenin ve kuşağın bir arada yaşadığı yapı geniş aileyi oluşturur. Akrabalık bağları kuvvetlidir ve gelenek göreneklere bağlılık söz konusudur. Aileyi idare eden ve söz hakkına sahip olan kişi ailedeki en yaşlı kişidir (Kazak, 1998).

Birleşik aile:Gökçe'ye göre (t.y.) anne-baba, evlenmiş erkek çocukları ve torunları, evlenmiş kızları ve onların ailelerinden oluşmaktadır. Birleşik aile tipi erkek evlat yönünden genişlerdir. Evlenen erkek torunları da bu aile ile birlikte otururlar, genellikle Hindistan'da görülen bir aile tipidir (Akt., Kazak, 1998). Bu aile tipinde kuşakların hem yatay hem de dikey genişlemesi görülmektedir (Erol, 1992).

Küçük aile: Üye sayısı sınırlı ve büyük aileye göre akrabalık bağları zayıf olan genellikle kentsel alanlarda görülen aile şeklidir.

Çekirdek aile: Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan aile türüdür. Sanayi devriminden sonra bu aile türü kentlerde daha çok görülmeye başlanmıştır. Akrabalık bağları geniş aileye nazaran daha azdır. Bu aile çeşidinde evlilikler genelde grup dışından eş seçimiyle yapılır ve tek eşlidir (Akt., Kuru, 2016).

Parçalanmış/Eksik ya da Tamamlanmamış aile:boşanma, ebeveynlerden birinin ölümü ve evlenmek istemeyen yetişkinler gibi sebeplerle oluşan aile çeşididir (Güler, 2010).

2.1.2. Yönetim biçimine göre:

Aile içerisinde eşlerden hangisinin sözünün geçtiği; yetkinin, otoritenin kimin elinde olduğuna göre Ataerkil, anaerkil ve eşitlikçi aile şeklinde üç kısma ayrılmaktadır.

Ataerkil aile (Pederi, Baba ailesi): Genellikle çiftçilikle geçinen tarıma dayalı üretimin yapıldığı toplumlarda görülen aile çeşididir. Akrabalık baba soyunda devam eder ve mülkiyet baba soyundadır. Mutlak otorite babada veya ailede bulunan en yaşlı erkektedir (Kuru, 2016).

Anaerkil aile (Maderi, Ana ailesi): Genellikle avcılık ve toplayıcılıkla geçinen ailelerde görülen şekildir. Anne soyundan gelenler ortak ev yaşamını paylaşırlar ve evin babası ara ara eve gelmektedir. Ev içerisinde ana tarafının kuralları geçerlidir. Kuzey Amerika, Kanada, Amazonlar ve Eskimolarda görülür (Akt., Kuru, 2016).

Eşitlikçi aile: Eşlerin aynı egemenliğine dayalı, demokratik aile tipidir (Gür, 2011).

2.1.3. Yerleşim yerlerine göre:

Ailenin yaşadığı yerin özelliğine göre kırsal kesim ailesi, kent ailesi, gecekondü ailesi ve yurtdışında yaşayan aileler şekilde dört kısımda sınıflandırılmaktadır (Güler, 2010).

Burada da görüldüğü gibi aile büyüklüğüne, yönetim biçimine ve yerleşim yerlerine göre farklılık göstermektedir. Türkiye’de de çeşitlilik bulunmaktadır ve aile yapısındaki bu farklılıklar çocukların gelişim özelliklerini, aile bireylerinin çocukla olan etkileşimini, ailelerin çocuklarına olan ilgi düzeylerini ve yaşantılarını etkilemektedir.

3. İLETİŞİM

İnsanlar sosyal varlıklardır. Bu özelliklerinden dolayı birbirleriyle etkileşim halindedir ve bu da iletişim yoluyla olmaktadır. İletişim kavramı herkes tarafından farklı tanımlanmıştır. İletişim kişiler arasında bilgi alışverişidir. İletişim aynı

zamanda bireyler arasındaki ilişkiler ve grup içi etkinliklerdir (Demiray, 2008). İletişim, insanların arasında duygu ve düşüncelerin alışverişidir. Ayrıca, iletişim insanın biyolojik gelişimine, kültürel ve toplumsal çevresindeki ilişkilerinde sürekli gelişen, değişen ve aynı zamanda bireyi de değiştirebilen bir olgudur (Çalışkan, Ayık, 2015). Toplumbilim terimleri sözlüğünde iletişimin tanımı; duyguların düşüncelerin, bireyler, toplumsal kümeler, toplumlar arası söz, el, kol hareketi, yazı, resim aracılığı ile değişikliğini sağlayan toplumsal etkileşim süreci şeklindedir (Demiray, 2008). Kısaca iletişim insan hayatını oluşturan önemli bir ögedir.

Yavuzer'in tanımına göre, insanlar arası iletişim; kişilerin birbirlerine bilinçli veya bilinçsiz olarak iletmek istedikleri duygu ve düşüncelerini aktardıkları bir süreçtir. (Yavuzer, 1998:11)

İletişimin önemli unsurlarından biri dinlemedir. Çocuklar kendilerinin dinlenilmesinden ve dikkate alınması konusunda hassastırlar. Uzun süre dinlenmeyen çocuklar işbirliğinden uzak olur ve kendi içlerine kapanabilirler (Yavuzer, 1998).

Dinleme, iletişimde çok önemlidir. Bir kişiye beni umursuyorlar mı, beni olduğum gibi kabul ediyorlar mı, değerli miyim, yeterli miyim, sevmeye layık mıyım, beni ben olduğum için mi özleyip benimle zaman geçirmek istiyorlar duygularını yaşatan şey o kişiyi dinlemektir. Dinlenmeyen çocukta gelişemez ve bu duyguları yaşayamaz. Çocuğun gelişimi için aile içerisinde ve okul ortamında dinlenilmesi gerekmektedir (Cüceloğlu, 2010).

Günlük hayatta anne, baba ve çocuk arasında sürekli bir etkileşim ve iletişim söz konusudur. Ebeveynler çocukla olan ilişkisinde gerçekçi olup gördüğünü söyleyerek, ona açıkça duygu ve düşüncelerini ifade ederek ve sorunu dile getirerek işbirliği içine girmelidir (Yavuzer, 1998). İnsanlar, sürekli iletişim halindedirler; bakışlar, yüz ifadeleri, giyinme tarzları, el kol hareketleri, oturma şekli ve kalkmalar dahi çevredekilere sürekli mesaj vermektedirler (Cüceloğlu, 2010:59).

İletişim etkileşiminde iki farklı öge görülmektedir. Bunlardan biri, bireyin kişisel özellikleri, eğilimleri, tutumları, zekası, geçmiş deneyimlerini oluşturan iç sistem; diğeri, iletişimde bulunanların jest, mimik, hareketleri, çevredeki sesler ve iletişim kurulan ortamın ısısını kapsayan dış sistemdir. Yüz yüze iletişimde, iç sistem kişiler

arasında farklılık gösterse de dış sistem iletişim halinde olan insanlar için aynıdır (Demiray, 2008). Bu sistemlerde ki farklılıklar iletişimi olumlu veya olumsuz etkilemektedir.

Bunun yanında iletişim bir süreçtir. Bu süreçte kaynağın gönderdiği iletinin, anlam ve anlatmak istediği yapının alıcıya değiştirilmeden, anlamı bozulmadan iletilmesi gerekmektedir. Buradan hareketle iletişimin sağlıklı olması açısından iletişim süreç öğelerinin önemli olduğu görülmektedir (Demiray, 2008).

İletişim sürecinde yer alan öğeler kaynak, alıcı, kanal, ileti, kod/kodlama-kodaçma, geri besleme-dönüt-geribildirim ve iletişim ortamıdır (Demiray, 2008; Kıran, 2005; Arslanoğlu, 2013).

Kaynak: İletişimi başlatan ve iletiyi gönderen öğedir. Kaynak bir kişi olabileceği gibi toplum, grup veya bir kurum olabilir. Kişiler arası iletişimde genelde dil kullanılmaktadır. Kitle iletişim araçları da kitle iletişiminde kullanılmaktadır. Her ikisinde de kaynak kendine has iletinin kodlayıcısı durumundadır. İletiler hedefe doğru ulaştığı zaman iletişim daha sağlıklı gelişmektedir. Bu bağlamda iletiyi düzgün kodlayıp alıcıya iletmek önemlidir. Fakat bu süreçte kaynağı etkileyen etkenler vardır; kaynağın iletişim becerisi, tutumu, deneyim ve bilgi düzeyi, yaşantısı, sosyal statüsü, toplumsal kültürel ve ekonomik faktörler (Demiray, 2008; Kıran, 2005).

İleti: Kaynağın alıcıya aktarmak istediği içeriğin, duyu organları yoluyla duyulabilecek biçimde dil yoluyla anlatılmasıdır. İletide önemli olan nokta, göndereceği mesajın anlam değişikliğine uğramamasıdır. Bir ileti, ne kadar anlamlı ve somutsa, alıcının ne kadar çok duyu organını aktif hale getiriyorsa o kadar iyi algılanır (Başaran, 2006).

İletişimin sağlıklı gerçekleşmesi için;

1. “İletinin alıcının dikkatini çekecek biçimde kodlanması ve açık olması,
2. İletiyi kodlayan simgeler konusunda alıcı ve vericinin ortak bilgisinin bulunması,
3. İletinin alıcının gereksinmesine yanıt verecek nitelikte olması,

4. Alıcının temel değerlerinin, tutumlarının tanınması” gibi faktörlerin dikkate alınması gerekir (Kuzu,2003).

Kod- Kodlama- Kodaçma: İletişimin biçimi olan kod; konuşma, yazı dili, mors alfabesi, duman işareti, müzik, resim, jest ve mimikler gibi iletişimin unsurlarından oluşmaktadır (Arslanoğlu, 2013:21). Kodlama, kodaçma; bir bilgi, düşünce ve duygunun uygun ve hazır bir biçimde iletiye dönüştürülmesidir. Dil, kodlama için en önemli basamaktır. Dil ile aktarılmayan düşüncede kalan her şey aslında iletilmemiştir ve ileti niteliğinde değildir. Kodlama, iletinin gönderileceği ortamla bağlantılıdır. Arkadaş ortamındaki konuşmalar ile resmi toplantılardaki ve teknik konularda ki konuşmalar farklılık göstermektedir. Bu şekilde farklı yol ve yöntem kullanmakta gerekmektedir. Kodaçma, alıcıya ulaşan iletinin alıcı tarafından yorumlanarak anlamlı bir biçime dönüştürülmesidir. İletişim de kaynak kodlamayı alıcı ise kodaçmayı yapan taraftır. Kaynak ve alıcı arasındaki ortak dil, ortak yaşantı ve deneyim ne kadar fazlaysa veya benzerse kodlama ve kodaçma işlemleri daha doğru gerçekleşecek ve de iletişim daha sağlıklı olacaktır (Demiray, 2008).

Kanal: Kaynaktan alıcıya iletinin gittiği araç, gereç, yöntem ve tekniklerdir. Bu araçlar beş duyu organı olabileceği gibi televizyon, radyo, film, gazete gibi kitle iletişim araçları da olabilir. İletişimin nasıl daha etkili olacağını, kanal seçimi etkilemektedir. Karmaşık konuları okuma ve anlama da; okuyuculara tekrar ve istedikleri zamanda okuma imkanı verdiği için basılı iletişim araçları; alıcının aktif olması ve kaynağın alıcı tepkilerini anında görerek geribildirim ile düzeltme imkanı olmasından dolayı kitle iletişimindense yüz yüze iletişimi, duyuların anında ve doğrudan uyarılmasından dolayı birden fazla duyuya hitap etmesi, uygun duyu kanalının seçilmesi iletişimin etkililiği ile orantılıdır (Demiray, 2008; Kıran, 2005).

Alıcı: İletilmekte olan mesajın alıcısı, dinleyici ya da seyircisidir (Arslanoğlu, 2013:21). Kaynağın gönderdiği mesajı alıcının anlamasını sağlamak iletişimde önkoşuldur. İletinin anlaşılması, alıcının anlayacağı nitelikte ve gelişim düzeyinde olmaması ile birlikte kaynağın mesaj hazırlamada yetersiz özelliklerde olmasından dolayıdır. Bu sebepler olduğunda iletişim sağlanamaz ve amaca ulaşamaz (Başaran, 2006).

Geribildirim (Yansım): Kaynaktan alıcıya iletilen mesajın ulaşp ulaşmadığı, alıcının bunu yansıtması ve kaynağın durumu kontrol etmesini sağlayan öge geribildirimdir. Etkili bir iletişimin olup olmadığını gösteren ve iletişim sürecini tamamlayan son ögedir. Geribildirim ile aile içerisinde ebeveyn çocuk ilişkisi, okulda da öğretmen öğrenci birbirlerini anlayıp anlamadıklarını bileceklerdir (Yavuzer, 1998).

İletişim ortamı: İletişimin içinde bulunduğu fiziksel, psikolojik, sosyal ve kültürel koşulların özellikleri. Ayrıca, rahat bir ortamdaki iletişim ile gergin ve sinirli bir ortamdaki iletişim arasında farklılıklar bulunmaktadır (Arslanoğlu, 2013).

3.1. İletişim türleri

Kişiler arası iletişim sözlü ve sözsüz olmak üzere iki çeşittir. Sözlü iletişim yani sözel iletişimde kullanılan öge dildir. Sözsüz iletişimde ise beden hareketleri, jest ve mimikler, ses değişimleri, göz teması ve yüz ifadeleri mevcuttur. Sözel iletişimde kullanılan dil, başkalarını eyleme yöneltmek ve belli duygular uyandırmak için kullanılır. Sözel iletişimde ne söylenildiği ve nasıl söylenildiği önemlidir. Ses kullanma becerisi iletişim açısından önemlidir. Sesin tonu, şiddeti, vurgusu, hızındaki değişiklikler iletiyi vurgulamanın yanında anlam değişikliği de yapmaktadır. Kızgınlık, öfke, kararlılık, memnuniyetsizlik, sevinç, arzu gibi duygusal durumlarda ses değişiklikleri ile yansıtılmaktadır. Sözel olmayan iletişim dilin anlaşılmasını sağlayan destekleyici bir etkidir. Sözsüz iletiler sözlü iletileri pekiştirebileceği gibi düzenleyebilir ya da tam tersi sözlü iletilerle çelişebilir. Kullanılan kelimeler jest, mimiklerle, tonlamalarla farklı anlamlar kazanabilir. O yüzden söylenilen söz ve davranış tutarlılık göstermelidir. Bu kişiler arası inanılrlığı etkilemektedir. Bunların yanında sözsüz iletişimde; gözler, yüz ifadeleri, beden, dokunma, çevre ve zaman kullanımı, ses değişimi konuları önem kazanmaktadır (Kıran, 2005).

4. EBEVEYN ÇOCUK İLİŞKİSİ

Aile arasındaki bireylerin birbirine bağlılığını belirleyen, onları bir arada tutan veya tutamayan şey aile içi ilişkilerdir. Aile içerisindeki her birey birbirinden farklı olduğu

için bireylerin ihtiyaç ve beklentileri de farklıdır. Sağlıklı aile ilişkileri bu farklılıklara önem vermek ve dikkate almakla sağlanabilir (Göka, 2004).

Anne-babanın, kardeşlerin ve aile içindeki diğer bireylerin çocukla olan iletişimi çocuğun aile içerisindeki yerini belirlemektedir. Aile, ocuğun ilk sosyal ve duygusal deneyimlerini kazandığı bir yerdir. Çocuğa yneltiymiş davranış ve tavır, ilk yaşantıların, kişiliğin oluşmasında büyük önem taşımaktadır (Yavuzer, 1998).

Ebeveynler, ocukların en yakınında olan ve sürekli etkileşim halinde oldukları bireylerdir. ocuk sürekli etkileşim halinde olduğu anne babasından kültürel değerlerini, temel alışkanlıklarını ve gelişimine karşı takındıkları tutum ve davranışlarını aile ortamında kazanır. Bu etkileşim durumları ve geribildirimler çocuğun olumlu benlik yapısına bürünmesinde, yeterlilik duygusu oluşturmasında önemli etkiye sahiptir. Çocuklar anne babalarını sürekli kendilerine örnek alarak özdeşim yaparlar (Gürsoy ve Coşkun, 2006).

Sürekli anne babasıyla i içe olan ocuk bu aile ortamında olumlu ve olumsuz şekilde etkilenebilmektedir. Aile içerisinde dengeli ve belli bir düzene konmuş ilişkiler çocuğun başarısı ve tutumu üzerinde etkilidir. Sağlıklı aile ortamının bulunduğu evlerde anne babalar, çocuklarının sorunlarıyla yakından ilgilenir, anlayışla karşılar, ona güvenir ve çalışmasını desteklerler. Aynı şekilde başarısızlık durumunda anlayışla karşılayarak mantıklı çareler ararlar (Yavuzer, 1998).

ocuk, aile içerisinde insan ilişkilerini gözlemleyerek anlaşma, uzlaşma, bağlılık, işbirliği; çatışma, çekişme, anlaşmazlık gibi durumlarda göstereceği davranışı ve düşünceyi öğrenmektedir. Anne ve babanın davranışları çocukların gelişimi üzerinde etkili olduğu için anne baba ilişkisi, anne babanın kardeşlere davranışı önemlidir (Yörükoğlu, 1998).

Aile içerisinde öncelikle anne ve babanın ocuk sahibi olup olmamaya karar vermeleri gerekmektedir. Çünkü anne baba olmak, bu rolü üstlenebilmek çok fazla sorumluluk almayı, bilgi ve beceri edinmeyi ve fedakarlıklar yapmayı gerektirir. Bu aile yapısının sağlıklı olması, ebeveynlerin çocuklara karşı tutumu çocuğun olumlu kişilik özellikleri geliştirmesinde, tüm gelişim alanlarının desteklenmesinde ve toplumun temellerinin sağlam atılmasında önemli bir adımdır (Güler, 2010).

“Anne-baba çocuk ilişkilerini, içinde yaşanan toplumun etkisi belirler. Türk aile ve eğitim sistemine bakıldığında, genelde otoriter, kısıtlayıcı, aşırı koruyucu ve kontrol edici bir yapının öne çıktığı, çocukların saygılı, başeğici, pasif, uysal kişilik yapısıyla biçimlendiği; kurallara uygun davranışlar ödüllendirilirken, aktif, sorgulayıcı, atılgan davranışların cezalandırıldığı görülmektedir. Başka bir deyişle, toplumumuzda çoğunlukla pasif ve söz dinleyen çocuklar anne-babayla olumlu ilişkilere girmekte, kendi görüşlerini ifade edebilen aktif ve girişken çocuklar ise çatışma kaynağı olmaktadır.” (Yavuzer, 1998:47).

Dünyaya gelen çocuğun yetiştirilmesinde her aile kendine özgü yol bulur. Fakat aileler çocuğun bakımının, ona gösterilen tavırların doğru mu yanlış mı olduğunu düşünürler. Aile içi ilişkilerde doğru ve yanlış şeklinde düşüncelerden ziyade aile hayatının çeşitli talepleri arasında denge ve uzlaşmayı sağlamak daha önemlidir (Göka, 2004).

Aile çocuklarının eğitiminde ve sosyal duygusal gelişiminde etkili olan bir kurumdur. Ailenin bu alanlara etkisi, ailede bulunan her ferdin çocukla arasındaki bağından kaynaklanmaktadır. Aile bireylerinin çocuğa karşı gösterdikleri davranışları ve tutumları ile ailenin yaşam biçimi bu ilişkilere yön vermektedir (Yavuzer, 1998).

Çocukların gelişim görevleri her yaş dönemlerinde farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma ebeveynle olan ilişkilerini etkileyecek ve ebeveynin tutumunu etkilemenin yanında çocukların tepkilerini de farklılaştıracaktır. Dolayısıyla anne baba çocuk arasında ilişki, yaş ve kültür gibi özelliklerden etkilenirken çocuk büyüdükçe ve anne baba çocuk etkileşimi değiştikçe farklılık gösterecektir (Güler, 2010).

5. ANNE BABA TUTUMU

Tutum, yaşantı ve deneyimlerden etkilenecek bireyin davranışlarını yönlendiren duyguların ifadesidir. Doğumdan itibaren içinde bulunulan aile yaşantısı, eğitim süreci ve aile dışındaki bireylerin algılama biçimi tutum geliştirmede olumlu veya olumsuz etkilemektedir. Ebeveynlerin veya çocuğa bakan kişilerin çocuğu yetiştirirken takındıkları tutumlar çocuğun davranışlarını, kişilik gelişimini, ilerleyen yaşamı boyunca vereceği kararları etkilemektedir (Güler, 2010).

Yapılan araştırmalarda ailenin yanında kalan çocuklar ile aile yanında olmayıp yurt gibi yerlerde olan çocuklar arasında akademik başarı düzeylerinde, konuşma yeteneğinde, yaşadığı sorunların büyüklüğü konularında farklar görölmüştür (Satır, 1996; Çelenk, 2003; Yörükoğlu, 1998).

Ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumları, çocuğa söz hakkı verilen, karşılıklı saygının hakim olduğu demokratik tutum; cezanın ön planda olduğu, disiplin, baskı ve katı kuralların yer aldığı otoriter tutum; anne babanın çocuğuna sınırsız haklar tanıdığı, çocuğun karar verme sürecine kadar her konuda merkezde olduğu serbest (ilgisiz) tutum, çocuğun her türlü istek ve davranışını kabul eden, sınırların olmadığı aşırı hoşgörölü tutum; ebeveynlerin çocuklarını sürekli kontrol altında tuttuğu, aşırı koruma davranışının olduğu koruyucu tutum; ebeveynlerin çocuğa karşı tutumlarının aşırı hoşgörü ile sertleşme arasında tutarsızlıkların olduğu tutarsız tutum şeklindedir. Alisinanoğlu'na göre (2003) ebeveynler çocuklara karşı davranışlarını küçük yaşlardan itibaren belirlemelidirler. Bunu yaparken çok serbest veya çok katı, çok disiplinli ya da çok serbest olmamalıdır (Güler, 2010).

6. İLKÖĞRETİM VE ÇOCUK

Okul, çocuğun hayatında toplumsallaşmasındaki kurumlardan ilkidir. Çocuk için aileden sonra farklı ve yeni bir çevre olan ilkokulda; uyulması gereken kurallar, tanımadığı çocuklar ve öğretmenle karşılaşma, başarmak zorunda olduğu dersler gibi faktörlerden dolayı yeni çevreye uyum sağlamasında güçlüklerle sebep olur (Yavuzer, 1998).

İlkokula başlamak, her çocuk için önemli bir olaydır. Okul öncesi eğitim kurumuna gitmemişse aileden ilk kez ayrılacak ve hiç tanımadığı, yabancı olduğu bir çevreye, belli kuralların içerisine girecek olmak çocukta bazı zorluklar ve korku oluşturabilmektedir. Hatta çocuk ilk günden okula gitmek istemeyebilir. Tüm bunların yaşanmaması adına aileler evde kararlı ve yumuşak bir tutum göstermek zorundadır. Ailede okula ve okumaya değer verilmesi, evde boş zamanlarda kitap okuma, okul anılarının anlatılması, okulu ve öğretmeni sevdirci konuşmalar yapma çocukta okula gitmek için istek uyandırır. Bunun zıttı eğer aile, okulu çocuktan kurtulmak için bir yol olarak görürse ve çocuğa sözel ifadelerle okula başlasan da

kurtulsam veya okuyupta ne olacak gibi çocuğun kendisini değersiz hissedeceği sözler söylerse çocuk okula karşı korku ve isteksizlik içerisinde olarak okula, öğretmene ve okumaya karşı tepkili olacaktır (Oktay,2004). Çocuğundan ilgisini esirgemeyen, çocuğunun çalışma ortamını düzenlemesine ve planlamasına destek olan, çocuğunun başarısını güzel kelimelerle destekleyen, başarısızlık durumunda cesaretlendiren ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarının yüksek olması beklenen bir durumdur (Satır, 1996).

Ebeveynler okul dışı saatlerde çocuğa okulla ilgili tutumlarını, düşüncelerini aktarırlar. Bu durum çocuğun okula ve öğretmenine karşı tavrını ve sınıftaki davranışlarını etkilediği gibi öğretmenin anne baba ve çocukla ilişkisini de etkilemektedir (Topor and Keane, 2010). Bunun yanında okulun çocuk için sevilen ve isteyerek gidilen bir yer olması için ailenin tutumunun yanında öğretmenin çocuğa karşı davranışı da önemli yer tutmaktadır (Oktay,2004).

“Bireyin topluma uyumunu sağlamak üzere kurulmuş, toplumsal açık bir sistem olan okulun en önemli öğelerinden biri öğretmendir.” (Demiray, 2008:227). Öğretmen, özellikle ilkokul yıllarında çocuk için anne babanın yerini tutan ve her şeyi bilen, yanılmayan kişi konumundadır. Öğretmenin çocuklarla kuracağı sevgi bağı ve güven unsuru çocuğun gelişiminden başarısına, öğrenmesine kadar her şeyi etkilemektedir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki olumsuz ilişki çocuğun öğrenme isteğini, okula gelme hevesini, merakını olumsuz etkilemektedir (Yörükoğlu, 1998). Öğretmen sınıf içerisinde olumlu bir hava yaratarak öğrencileriyle sağlıklı ve etkili bir iletişim ortamı oluşturması, öğrencileri derse güdüleyerek aktif olmalarına ve olumlu davranış geliştirmelerine olanak sağlar (Demiray, 2008).

İlkokula başlayan çocuk, bu zamana kadar yaşadığının aksine, günün büyük bir bölümünü hayatına yeni giren öğretmeni ve arkadaşlarıyla geçirmek zorunda kalır. Onların söylediklerinden ve yaptıklarından etkilenecek kişilik gelişimi olumlu veya olumsuz olarak şekillenecektir (Oktay,2004).

Pozitif bir öğretmen öğrenci ilişkisi yakınlık ve çatışma durumların azlığıyla ilgilidir. Yakınlık öğretmen-öğrenci arasındaki sıcaklık ve açık iletişimin derecesi, çatışma öğretmen-öğrenci arasındaki sürtüşmelerdir. Öğretmen ve öğrencinin arasındaki

ilişkinin yakın ve olumlu olduğu durumlarda sosyal ve akademik başarılar daha çok olmaktadır. Aynı şekilde ailenin okul etkinliklerine katılması çocuğun öğretmene olan davranışını ve akademik başarısını olumlu etkilemektedir (Topor and Keane, 2010).

Çocuğun gelişiminde okulun ve öğretmenin büyük etkisi vardır. Onun her yönüyle sağlıklı bir birey olmasında en büyük etkiyi yapan anne baba ve öğretmeninde iş birliği içinde olması gerekmektedir olup aile katılım çalışmaları yapılmalıdır.

Aile katılımının pek çok tanımı bulunmaktadır. Aile katılımı, çocukların gelişimleri ile ilgili ailelere bilgi verme, ailelerin çocukların öğrenmelerine destek olmaları için onları sürece dahil etme, ebeveynlere rehberlik etme, duygusal destek sağlama, onlara nasıl yardımcı olacakları konusunu öğretme, ebeveynler ve öğretmenler arasında işbirliği bağı oluşturmaya çalışma, veli toplantısı gibi ortak ebeveyn öğretmen etkinliklerine ev sahipliği yaparak ebeveynlerin bilgilendirilmesini ve bu etkinliklerde yer almasını sağlamaktır (Coleman ve Churchill, 1997).

Aile katılımı, anne babaların çocuğunun eğitimi, öğretmeni ve okula karşı olumlu tutumlarının göstergesidir (Topor and Keane, 2010).

Aile katılımının çocuklar üzerindeki etkileri şunlardır:

- Aile katılım çalışmaları kapsamında, ailelerinin eğitime katıldığı çocukların başarıları katılmayanlara oranla daha fazladır. Okulların aileleri eğitim faaliyetlerine katması çocuğun öğrenmesi için şarttır.
- Aile katılımı çocuğun akademik performansını artırır. Okul başarıları için çeşitli aile katılım çalışmaları ve ailenin destekleyici tutumu çok önemlidir. Ailenin etkinliklere katıldığı durumlarda öğrencilerin sınıf tekrarı olayında azalma görülmüştür.
- Ebeveynler çocukların okul hayatına dahil olduklarında çocuğun tutum ve davranışları gelişip sosyal ve duygusal gelişimi artmaktadır.
- Ebeveynlerin okulla sürekli iletişim halinde olması, çocuğun aileyi öğretmenine karşı veya öğretmeni aileye karşı kullanma durumunu azaltır. Anne babanın çocuk üzerinde etkililiğini belirleyen özelliklerden birisi aynı kararlılıkta ve tutarlılıkta davranmalarıdır. Aynı şekilde öğretmenler ve

ebeveynlerde ortak beklenti içerisinde ve disiplin konusunda aynı fikirde olmaları gerekmektedir. Çocukların yetişkinler arasındaki farklılıkları kendi isteklerine göre kullanmamaları için okul ve evin arasında iletişimin güçlü olması şarttır.

- Aile katılım çalışmaları çocukların okula devamını artırarak çocukların sınıf ortamında olumlu davranışlar sergilemesine yardımcı olmaktadır (Arnas ve Sadık, 2008).

7. ÖĞRETMEN VE VELİ

“Eğitim öğretim yaşamının temel öğelerini okul ve öğretmen oluşturur. Öğrencinin dersi sevmesi, çalışma alışkanlığı kazanmasının yanı sıra, benimseyeceği değer yargıları, tutumları açısından da öğretmenin rolü büyüktür.” (Yavuzer, 1998:166).

Okula başlamak çocuklar için çok önemli ve hayatları için yeni bir dönemin başlangıcıdır. Bu süreçte ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Ebeveynler çocukları bu sürece alıştırmaya çalışırken diğer taraftan okul hayatına başlayan çocuklar için öğretmen faktörü önem kazanmaktadır.

Çocuğun okula alışmasında aile faktörü öncelikli düşünülmelidir. Ailenin çocuğa okulu sevdirmeye çalışması ve ebeveynlerin okulu sevdirecek tutumlar sergilemesi çocuğun da okula karşı istekli olmasını sağlayacaktır. Okula gelip yeni bir çevreye giren çocuk için öğretmenin ilk izlenimi de önem kazanmaktadır. Öğretmen, çocuğa sevecen, ilgili, cana yakın ve güler yüzle yaklaşmalı ve ondaki tedirgin tutumu azaltmaya çalışmalıdır (Oktay, 2004). Thomas Gordon, öğretmenin sınıf içi yönetim konusunda uyguladığı yöntemlerden bahsederken sınıf içinde işbirliği ve karşılıklı saygıyı oluşturan yöntemlerin daha sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşmasında büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır. Bunu yaparken de aktif dinlemenin önemli olduğunu ve karşılıklı saygı ilerisinde çocuklara güven vererek işbirliğine hazır bireyler olarak yetiştirileceklerini savunmaktadır (Yavuzer, 1998).

Öğretmenin eğitim anlamında önemli görevlerinden biri, çocuğun başarısını sağlamak ve süreklilik kazandırmak için velilerle düzenli ilişki ve işbirliği içinde olmasıdır. Ebeveynler çocuğun yaşantısında önemli ve etkileyici oldukları için

öğretmen ve veli ortaklığı çok önemlidir. Fakat bu süreçte sadece öğretmen değil velilerde aktif olarak karşılıklı ikili ilişkilerde bulunmalı, aradaki iletişimi başlatmalı ve çocukları hakkında bilgi alışverişinde bulunmalıdırlar (Demiray, 2008). Aynı zamanda veliler, çocukları geleceğe taşıyan ve çocuklarını teslim ettikleri öğretmen ile ilgilenmelidirler. Ebeveynler okul ve öğretmen ile ilgilendikçe çocuğun başarısı artmaktadır (Çamlıca, 2010).

“Burns ve diğerleri (1992)’ne göre; anne-baba ve öğretmenler arasında kurulacak düzenli iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, okul kuralları, düzeni ve velinin gereksinim duyduğu yardımcı bilgiler konusunda hazırlanmış bulunan broşürler, kurulacak bu iletişimin geleneksel araçlarıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen-aile telefonlaşmaları, veli-öğretmen toplantıları, çocukla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapılacağı, ayrıca çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenlerin bilgileneceği ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı elde edecekleri anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri, okul-aile ilişkilerinde uzun yıllardır uygulanan iletişim yollarıdır” (Çelenk, 2003:30).

Çocuğun eğitimine, okuluna ve öğretmenine karşı olumlu tutum sergileyen ebeveynler, çocuklarını daha olumlu öğretmen-öğrenci ilişkisine teşvik etmekte ve öğretmen ile daha çok etkileşime girmektedir (Topor and Keane, 2010). Bu nedenle öğretmen ve veli sürekli işbirliği içinde ve iletişim halinde olmalıdır.

Fakat ülkemizde bu durum incelendiğinde öğretmen ve velinin her ikisinin iletişim sürecinde aktif rol alması, bu süreci başlatması umulurken sadece öğretmenin kaynak durumunda olup iletişim sürecini başlattığı görülmektedir. Ebeveynler, öğretmenler veya okul idaresi tarafından görüşmeye çağırılmadıkça kendileri okula gidip çocuğun öğretmeninden, okul müdüründen veya rehberlik servisinden bilgi almamak ve onlarla iletişime geçmemektedir (Demiray, 2008).

8. İŞBİRLİĞİ

“İşbirliği (*cooperation*) ortak amaçlara ulaşmak için birlikte çalışmaktır.” (Tan, 2007:151)

Aile içerisinde huzur ve uyum içerisinde zaman geçirmek için çocuklarla işbirliği içerisinde olmak gerekmektedir. İşbirliği olmayan durumlarda kızgınlık, kırgınlık ve gerilimli bir ortam mevcuttur. Çocuklar ve ebeveynleri anlaşarak birlikte karar verip işbirliği içinde olmalıdırlar. Fakat çoğu anne baba, çocuklarının söz dinlemesini isterken, çocuklarına isteklerini yanlış bir ifade ile söyleyerek tepki alıyor veya çocuğun tepkisizliğiyle, söz dinlememesiyle karşı karşıya kalmaktadır (Gürel, 2010; Yavuzer, 1998).

Çocuklara bağırmadan, tehdit etmeden ve herhangi bir şey vermeden işbirliği yapabilmenin birkaç yolu vardır. Pantley (1996), çocuklarla işbirliği sağlamada 11 yeni yöntemden bahsetmektedir:

“Açık ve Net Cümleler Kullanın: Çöp taşıyor. Köpek dışarı çıkmak istiyor. Kalemlerin hepsi yerde.

Anneannenizin Kuralını Uygulayın:..... yaptıktan sonra,yapabilirsin.

İsteklerinizi Belirten Net İfadeler Kullanın: Lütfen Lütfen, ayakkabılarını ve paltonu giy ve arabaya bin.

Seçenekler Sunun: Bu mu, şu mu? Şimdi mi, sonra mı? Ben mi, sen mi? Süt mü, portakal suyu mu istersin? Ödevini şimdi mi, yemekten sonra mı yapmak istersin?

Kısa İfadeler Kullanın: Kedinin suya ihtiyacı var. Önce ödev. Oyuncaklar.

Bazı Nesneleri Konuşturun: Yaratıcı olun. Bir kuklayı seslendiriyor gibi konuşun.

5-3-1- Haydi Gidiyoruz: Kararlı olun. Gidiyoruz deyince gidin.

Yardımcı Olacak Sorular Sorun: Şimdi ne yapacaksın? Bunu nasıl çözebiliriz?

Sözcükleri kağıda dökün: Notlar, listeler ve şekiller kullanın.

Esprî Gücünüzü Kullanın: Şaka yapın, şarkı söyleyin.

Kurallar ve İlkeler Koyun: Uygulayabileceğiniz anlaşılır ve basit kurallar koyun. Onları çeşitli yerlere asın.” (Gürel, 2010:61).

Aile içinde işbirliği olduğu gibi öğretmen-çocuk ve öğretmen-veli arasında da işbirliği olmalıdır. Bunun yanında eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği yer olan okul en önemli toplumsal kurum olan aile ile işbirliği ve ilişki içerisinde olmalıdır. Çünkü okulun eğitim görevlerini tam olarak yerine getirebilmesi çevre ile arasında olan ilişkiyi sağlam tutmasıyla ilişkilidir. Aile ihmal edildiği zaman diğer toplumsal kurumlarla işbirliği hiçbir anlam taşımamaktadır (Kazak, 1998). Ebeveynler ve eğitimciler çocuğun öğrenme ortamını uygun hale getirmek için ortak bir gayret içine girmelidirler (Çelenk, 2003).

“Dünyadaki tüm büyük başarılar, iyi organize olmuş ekipler tarafından gerçekleştirilmiştir. Unutulmamalı ki eğitim de bir ekip işidir. Anne-babalar bu ekipte çok önemli bir konuma ve role sahiptirler. Eğitim bir üçgendir. Üç doğrudan oluşur. Aile, çocuk ve öğretmen... Doğrular yamuldukça, açılar açıldıkça acılar çoğalır. Buna eğitimde başarı üçgeni diyoruz. Öğrenci öğretmen veli tıpkı bir futbol takımı gibi işbirliği yapmalı.” (Çamlıca, 2010:66). Bütün bunlar ele alındığında okulun fonksiyonlarını yerine getirmesi ve eğitimde başarı için aile ile okulun işbirliği içinde olması gerekmektedir. Sadece başarıyı artırmak için değil çocukların kişilik gelişimi ve sosyalleşmesi içinde işbirliği gerekmektedir (Kazak, 1998).

9. OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ

“Aile ile işbirliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımı, ebeveynlerle profesyonel eğitimciler arasında çocuğun gelişimini ve eğitimini desteklemek için kurulan bir iletişim ve işbirliği sürecidir. Aile katılımı yoluyla, ebeveynler evde ve okulda düzenlenen çeşitli eğitim etkinliklerine dahil olarak, çocuklarının gelişimini izlemelerini ve desteklemelerini sağlayacak bilgi ve becerileri kazanırlar” (Gürşimşek, 2010:3).

Burns, Roe ve Ross (1992)’a göre, okul-aile işbirliği sürecinde, okul yöneticileri, ebeveynler ve eğitimciler, yararlı bir eğitim ortamı oluşturmak ve çocukları bu ortamdan faydalandırmak için ortak bir gayret içine girmelidirler. Çocuğun ev ortamında kazandığı yaşantılar okul yaşantısı ile ne kadar benzerlik sağlarsa, eğiticinin sınıf içerisindeki etkinliklerde ve derslerdeki başarısına o kadar olumlu etki sağlayacaktır. Bu sebepten dolayı eğitimciler aile ile işbirliği içerisinde olmalı,

çocuğun aile ortamını değerlendirebilmeli ve ebeveynler ile iletişimi koparmamalıdır (Akt., Akbaşlı ve Kavak, 2008).

“Okul aile işbirliği, ailenin gücünü ve okulun uzmanlığını bir araya getirir. Her konu, sorun ve eğitimsel amaç çocuğun ailesini de kapsar. Çocuğun aileden ayrı tutulması mümkün değildir çünkü her çocuk bir ailenin içinde doğar ve yine o ailenin kültürü içinde sosyalleşir. Bir kurumda yetiştirilen çocuklar bile aileleri yerine geçen kurumun kültüründen etkilenirler.” (Haktanır, 2007:291).

Okul aile işbirliği bir yandan öğretmen ve çocuğun ebeveynleri olan anne baba arasında etkileşimle birebir sağlanırken diğer taraftan Milli Eğitimle ilgili yönetmeliklerde yer alan okul aile birliği ile de bu işbirliğini okulun ve öğrencilerin tümünü içine alarak, değerlendirerek okul başarısına katkıda bulunur (Oktay, 2004). Okul aile işbirliği her seviyeden okullarda temel unsurlardan birisi olup öğrenci başarısının artmasında, öğrenciyi motive etmede, eğitim faaliyetlerine katılmasında, öğrencinin kendine güvenmesinde ve davranışlarını düzeltmesinde etkilidir (Atayeter, 2004).

Öğrencinin gelişiminde okul aile ve öğrencinin işbirliği, birlikteliği önemli bir rol oynamaktadır. Okul –aile –öğrenci arasındaki işbirliğini geliştirerek iletişimi güçlendirmek ve bunları daha dinamik hale getirmek amacıyla okul-aile birlikleri oluşturulmaktadır (Çalışkan ve Ayık, 2015).

Yedinci Milli Eğitim Şurası’nda kabul edilen esaslar doğrultusunda, Okul-Aile Birliği Yönetmeliği değiştirilerek yeniden yayınlanmıştır. En son biçimiyle bu yönetmelik, Milli Eğitim Temel Kanunu’nda yer alan hususlara dayandırılarak yapılan değişikliklerle 1983’ te yürürlüğe girmiştir. Resmi Gazetede 24.06.1973 tarihinde yayınlanan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun II. bölümünde; “Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmak için, okul ile aile arasında iş birliği sağlanır. Bu maksatla okullarda, okul-aile birlikleri kurulur. Okul aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri, Milli Eğitim Bakanlığı’nca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir” demek suretiyle, okul-aile işbirliğini milli eğitimin temel ilkesi olarak belirlemiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, 30.07.1965 tarih ve 12062 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Okul-Aile Birliği Yönetmeliği” yürürlükten

kaldırılarak, 20.06.1983 tarih ve 2141 sayılı yönetmelik gereği, okul-aile işbirliğinin yasal çerçevesini belirlemiştir. Okul aile birliği yönetmeliğinin genel hükümleri içerisinde, yönetmeliğin amacı, okul-aile birliklerinin kuruluşu, işleyiş, görev ve sorumluluklarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Bu yönetmelik, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel okullardaki, okul aile birlikleri ile ilgili hükümleri kapsamaktadır. Hazırlanan bu yönetmelik, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu esas alınarak hazırlanmıştır (Gül,2007).

“Türkiye’de okul aile birlikleri, 1940’lı yıllarda zamanın milli eğitim bakanı Reşat Şemsettin Sirer’in okullara gönderdiği bir genelge ile kurulmaya başlanmıştır. Okul aile birliği, okul ile aile arasında köklü bağlantıların kurulması ve sürdürülmesinde en etkili rol oynayan birimdir.” (Bayrakçı ve Dizbay, 2013:101).

Okul aile birliğinin amacı “Okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ile okul arasında iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim ve öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin eğitim ve öğretimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak” (Okul Aile Birliği Yönetmeliği, 2005) olarak belirtilmiştir.

Başarılı bir eğitim öğretim faaliyeti gerçekleştirebilmek için okulun faaliyetlerine ebeveynlerin katılımı sağlanmalıdır. Bu da okul aile birliğinin amaçlarından biri olarak görülür ve bu birlik okulun faaliyetlerini destekler. Okul aile birliği, okuldaki eğitim öğretim faaliyetlerine ailenin katılımını sağlamak, onları bu faaliyetler konusunda bilgilendirmek ve gerektiği zamanlarda aileleri de eğitebilmek adına işlevsellik gösterir. Böylece okul, sadece çocukların eğitim öğretim gördükleri bir kurum değil aileler için de bir eğitim öğretim ortamı olarak onların potansiyellerini değerlendirme fırsatına da olanak sağlayacaktır (Oktay, 2004).

Okul aile işbirliğinde, amaca ulaşmak için gereksinim duyulan yaşantıların oluşmasında ve sürekli olabilmesinde aile, öğretmen ve öğrencilerin ortak duygu ve düşüncede olmasının önemi büyüktür. Eğitim hedefleri belirlenirken sadece çocuğu düşünerek hareket etmek yerine çocuğun yaşantısında önemli bir yeri olan ve kendisiyle bir bütün olan ailesini de dahil etmek gerekmektedir. Çocuk ailesiyle bir bütün olduğundan okul aile işbirliği oldukça önemlidir. Etkili bir okul aile işbirliği

çocuğun ailesini dikkate almakla ve çocuğun ailesi ile olumlu ilişkiler kurmakla mümkündür (Gül, 2007).

Çocuk ailesinden ayrı düşünülemez ve ailesiyle bir bütündür. Bu bütün içerisinde olan aileler çocuklarını herkesten iyi tanımaktadır. Çocuklara ilişkin tecrübe sahibi olan eğitimciler ile ebeveynler çocuğa uygun programların hazırlanmasında beraberce hareket ederek çocuklar için kaliteli eğitim ortamı oluşturabilmelidir. Bu eğitim ortamının yaratılmasında ve başarının sağlanmasında aile ve okul işbirliği gereklidir. Okul aile işbirliğinin sağlanmasında da ebeveynlerin okul içerisinde aktif olması, öğretmenlerin veli katılım çalışmalarına olanak sağlayarak anne-babayı sürece dahil etmeleri gerekmektedir (Akt. Güler, 2010).

Ailelerle sağlıklı ilişkiler kurmak, çocuğun gelişimine katkı sağlamak, aileyi de sürece dahil etmek için onlarla iletişim halinde olunmalıdır. Ülkemizde bu anlamda veli toplantıları, veli bilgilendirmeleri, veli eğitimleri, gözlem, görüşmeler, seminerler, telefon görüşmeleri, okullarda psikologlar yardımıyla ailelere çocuklarla ilgili bilgilendirilmelerin yapılması, anket çalışmaları, okullarda veya il Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenen projeler yapılmaktadır (Üstübal, 2015; Çalışkan ve Ayık, 2015; Çelenk, 2003). Projelere örnek olarak, her şehir için uygulanmış ve uygulanıyor olan farklı projeler mevcut olsa da, 2011 yılında İstanbul da okul aile işbirliğini sağlamak için oluşturulan “aile atölyeleri projesi”, 2017-2018 yılında İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Birimi tarafından ve Çorum Sungurlu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan “Misafirim Öğretmenim Projesi” gösterilebilir.

(<http://istmem.com/upload/cms/misafirimogretmenim.pdf>,

<http://www.yoret.org.tr/files/files/1610201716570.pdf>,

<https://sungurlu.meb.gov.tr/www/projemizde-2-ayda-516-aileyi-ziyaret-ettiler/icerik/2052>).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümünde okul aile işbirliği ile ilgili yurtiçi ve yurtdışında yapılan araştırmalara yer verilecektir.

Griffith (1996) “Relation of Parental Involvement, Empowerment, and School Traits to Student Academic Performance” adlı çalışmasında akademik başarı ile aile katılımı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın sonucuna göre, ailelerin sosyoekonomik düzeyleri, etnik yapıları başarıyı önemli ölçüde etkilemezken okul etkinliklerine aile katılımı ve okul aile işbirliği öğrencilerin başarıları üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Okul çalışmalarına daha az dahil olan, daha az ilgilenen ailelerin çocuklarının, çalışmalarda daha çok aktif olan ailelerin çocuklarına göre ilerleyen zamanlarda akademik ve davranışsal açıdan yardıma ihtiyaç duymaları ihtimale varılmıştır.

“Roberts (1984) çalışmasında düzenli olarak yapılan rehber öğretmen-veli öğrenci görüşmelerini değerlendirmiştir. Öğrenci ve veli tarafından yapılan değerlendirmeler öğrenci ve velilerin bu tür görüşmelerinin çok faydalı ve gerekli olduğunu göstermiştir. Diğer bir araştırma bulgusuna göre öğrencinin okuldaki gelişimi ailenin eğitime verdiği önem ile ilişkilidir (Berger, 1987). Berger’e göre aile-okul işbirliğinin iki avantajı vardır: Birincisi, ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, motivasyonu sağlar. İkincisi ise, okulun yapısını, değerlerini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarını daha iyi yönlendirebilirler. Aynı şekilde Griffith, öğrenme ve davranış sorunları olan öğrencilerin ailelerinin öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin öğrencilerin okul-içi ve okul-dışı faaliyetlerinden ziyade öğrencinin notları üzerinde yoğunlaştığı sonucuna ulaşmıştır” (Akt.,Çınkır ve Nayır, 2017:247).

Kazak (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları” isimli çalışmasını Sakarya ili ilköğretim okullarında görev yapmakta olan yönetici, öğretmen ve velilere ilköğretim okullarında okul aile işbirliği düzeylerini, etkinliklerini ve problemlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, velilerin çoğunlukla çocuklarıyla ilgili bir problem olduğu durumlarda, derslerindeki başarı durumunu öğrenmek ve arttırmak için, çocuğun okul içerisindeki davranış ve çalışmalarını takip etmek için okulu ve öğretmeni ziyaret etmektedir. Çocukların okula devam durumunu öğrenmek ve çocuklarının okul disiplinine uyumunu sağlamak için ara sıra ziyaret etmektedir. Yöneticiler ve

öğretmenler bu ziyaretleri yetersiz görmektedir. Velilerin öğretmenlerle görüşmesi, yönetici ve öğretmenlere göre kendi istek ve davetleriyle gerçekleşmektedir. Velilere göre, bu etkinlik onların istek ve davetlerine göre ara sıra gerçekleşmektedir. Okul aile işbirliğini artırmada veliler yönetici öğretmen grubunu yeterli görmektedir, yönetici öğretmen grubu velileri orta derece de yeterli bulmakta, her üç grup kendilerini çoğunlukla yeterli bulmaktadır. Velilere görüşme ve toplantılarda yeterli zaman ayrılmakta, güler yüzle karşılanmaktadır. Veliler görüşme ve toplantılarda sessiz, çekingen ve dinleyici olma konusunda kendilerini orta derecede yeterli bulmakta fakat yönetici ve öğretmen grubu velileri yetersiz bulmaktadır. Veli toplantılarının çocuklarında değişiklik yapmayacağı düşüncesi her grup için nadir görülmüştür. Okul aile birliği ve koruma derneğinin çeşitli toplantılar düzenleyip velileri davet etmesi, velilere ve öğretmenlere göre ara sıra gerçekleşirken yöneticilere göre çoğunlukla gerçekleşmektedir. Okuldan okul aile işbirliğine dair çeşitli yazıların gönderilmesi her üç grup içinde yetersiz görülmektedir. Yönetici öğretmen grubuna göre böyle yazılar İl Milli Eğitim Müdürlüklerinden nadiren gönderilmektedir.

Gökçe (2000), “İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi” isimli çalışmasını Ankara’da anket tekniği kullanarak yapmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler, yöneticiler ve veliler sürekli iletişim-etkileşim ve işbirliği olması gerektiğini belirtmişlerdir. Okul yöneticileri ve öğretmenler, velilerin okula ve öğretmenlere yardımcı olmalarını isteyip okul etkinliklerine ve toplantılarına katılmalarını, sorumluluklarını yerine getirmelerini beklemektedir. Öğrenci velileri okul yönetimine katılmayı, eğitimin niteliğinin artırılmasını, talep ve isteklerinin önemsenmesini, sosyal faaliyetlerin artırılmasını, okul aile birliğinin amacına uygun bir şekilde çalışmasını istemektedir. Gökçe (2000), çalışması sonucundan yola çıkarak okul aile işbirliğine önem verilmesi, öğrenci velilerinin yönetime dahil edilmesi, etkinliklerin velilerle beraber planlanması, yönetici- öğretmen ve velilerle işbirliğini geliştirmeye yarayan seminer, kurs gibi etkinliklerin düzenlenmesini önermektedir.

Çelenk (2003) “Okul Aile İşbirliği ile Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki” adlı çalışmasını ilköğretim birinci sınıf öğrencileri üzerinde yapmıştır. Amaç okul aile yardımlaşmasının okuduğunu anlama başarısıyla arasındaki ilişkiyi

saptamaktır. Çalışmanın sonucunda okul ile aile arasında işbirliğinin ve ailenin eğitim çalışmasını desteklemesinin çocuğun okuduğunu anlama başarısını olumlu yönde etkilediği, desteklemeyen ve işbirliği içerisinde olmayan velilerin çocuklarına oranla başarılarının daha yüksek olduğu çıkmıştır.

Çelenk (2003)'in “Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması” adlı çalışmasında amaç, okul aile dayanışmasının okul başarısına etkisini incelemektir. Çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarıları daha yüksektir, aile bakım, şefkat ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır, koruyucu aile yanında kalan çocukların, eğer uygun şefkat ve koruması sağlandığı takdirde başarılarının yüksek olduğu görülmüştür. Okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayarak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu görülmüştür.

Atayeter (2004) “İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği” adlı çalışmasını okul yöneticilerine anket tekniği kullanarak yapmıştır. Çalışmanın sonucunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Okul yöneticilerinin okulun ve okuldaki etkinliklerin velilere tanıtılması konusunda herhangi bir programı bulunmamakta, etkinlikler rastlantılara dayalı olarak yapılmaktadır. Yöneticiler okul-veli ilişkilerinde informal boyutu yeterince kullanmamaktadır. Yöneticiler mesleki deneyimleri ve hayat tecrübeleri arttıkça velilerin bilgilendirilmesi konusuna daha çok önem vermektedir. Veliler yöneticilerden çok öğretmenlerle ilişki kurmakta, yönetsel etkinliklerden çok öğretim faaliyetleri konusunda bilgi edinmek istemektedirler. Veliler kendi içinde iletişim halinde olmayıp öğretmen-veli bireyselliğinde iletişim görülmektedir. Okul aile birlikleri sembolik kuruluşlar olarak varlığını sürdürmekte velilerin bilgilendirilmesi konusunda etkinlikleri oldukça yetersiz düzeyde kalmaktadır. Görevinde daha tecrübeli yöneticiler yeni yöneticilere göre velilerin iletişiminin iyi olduğunu belirtmiş fakat göreve yeni başlayan ve birkaç yıllık bir tecrübeye sahip yöneticiler velilerin okulda yapılan etkinliklere katılmadığını ve destek vermediğini belirtmiştir. Genç (2005), “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri” adlı çalışmasını kendi hazırladığı anketleri kullanarak Erzurum ilinde yapmıştır. Çalışmada öğretmen ve veli görüşlerinin sağlıklı yürütüldüğü, yılda en az

iki defa veli toplantısı yapıldığı ve bu toplantılara velilerin katılımının yüksek oranda olduğu, okul aile birliğı toplantılarının en az bir defa yapıldığı ve velilerin çoğunun bu toplantılara katıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Aslanargun (2007), “Okul - Aile İşbirliğı ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma” adlı çalışmasını okul-aile iletişimi konusundaki mevcut durumu gözler önüne sermek, iletişim kopukluğunun sebeplerini irdelemek amacıyla yapmıştır. Bu çalışmaya göre okul faaliyetlerine velilerin katılmama ve ilgisiz davranma sebepleri, ailelerin eğitim durumları, gelir seviyesi, ailedeki çocuk sayısı, okula ve öğretmene yönelik olumsuz düşünceler, ikamet ettikleri bölgenin köy veya şehir olması, okulla yeterli iletişimin olmaması, evlerinin uzak olması, çocuğun başarısızlığı, herhangi bir sonuç alınamaması şeklinde belirtilmiştir. Bunun yanında velilere yeterli zaman ayrılmaması, toplantıların kalabalık ortamlarda yapılması, okul aile birliklerinin yetersiz olması, öğretmenlerin velilere otoriter davranması, öğretmenlerin olumsuz tavırları ve sürekli öğüt vermeleri de sebepler arasındadır. Araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulmuştur: Eğitim uzmanları tarafından okul yönetimine, öğretmenlere ve velilere sağlıklı iletişimi ve gerekliliğı ile ilgili bilgilendirme toplantıları yapılmalı. Okullarda öğretmenlerle velilerin rahat görüşebilecekleri uygun ortam ayarlanmalı ve velilerle yakından ilgilenilmeli. Okul aile birlikleri daha işlevsel olmalı ve toplantı içeriklerinin zenginleştirilmelidir. Toplantılarda ve görüşmelerde öğüt verilen, resmi bir ortamdan ziyade karşılıklı görüş ve düşüncelerin belirtildiğı kişilere değer verilen bir ortam olmalı. Velilere, okulların sadece meslek edindiren bir kurum değil çocukların sosyalleşmesine ve yeteneklerinin ortaya çıkmasına olanak tanıyan bir ortam olduğu anlatılmalı ve kafalarındaki soru işaretleri giderilmelidir. Toplantılara sadece sosyoekonomik durumu kötü olduğu için katılmayan ilgisiz veliler okul tarafından bilinmeli, herkesin içerisinde para konusu açılmamalı ve bu durumdaki ailelerle özel olarak görüşülerek gücünün yettiğı ölçüde ve miktarda gönüllülük ilkesine göre halledilmelidir.

Gül (2007) “Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliğı” isimli araştırmasında amaç ilköğretim 1. kademe düzeyinde okul ile aile arasındaki eğitimsel birlikteliğı sağlam okuldaki eğitime ailenin katılımını gerçekleştirmek, ailenin birikimini okulun birikimi haline getirmek, okul ile aileyi bir rakip olarak değil, ortak paydada buluşan işbirliğinin hakim olduğu bir nitelik kazanmasına yönelik bir çözüm önerisi

getirmektedir. Çalışmanın sonucunda velilerin toplantılarda en çok çocuğun notları ile ilgilendiğini ve okul aile birliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermiştir. Araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulmuştur: Aile-okul iş birliğini artırabilmek için posta, telefon, internet, çeşitli dergiler, gazeteler, oturumlar, toplantılar gibi birçok araçtan yararlanılmalı; ailelerin çeşitli etkinliklerden, çocuklarının okuldaki performansından haberdar edilmesi sağlanmalıdır. Okullarda bulunan okul-aile birliğine ilişkin önemli hususlar yönetmeliklerde her ne kadar yer alsa da, bu birliklerin etkili şekilde çalışması sağlanmalıdır.

Keçeli-Kaysılı (2008) tarafından hazırlanan “Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı” adlı çalışmada aile katılımının akademik başarıyı artırdığı bulunmuştur. Çocukların yaşları, ailelerin sosyoekonomik düzeyleri, ailelerin eğitim düzeyleri aile katılımı çalışmaları kapsamında anlamlı değişkenlerdendir. Çocuğun yaşı arttıkça aile katılımı azalmakta, ekonomik düzey ve eğitim düzeyi arttıkça aile katılımı artmaktadır. Araştırmada şu öneride bulunulmuştur: Aile katılımını engelleyen sosyoekonomik durum, eğitim düzeyi, bireysel özellikler ve sosyokültürel durumlar okul ve öğretmenler tarafından bilinmeli ve buna göre düzenlemeler yapılmalıdır.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) “Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” adlı çalışmasında amaç öğretmen ve yöneticilerin, ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Veriler Ankara’da ilköğretim okullarında görev yapan 10 öğretmen ve 10 yöneticiye yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda yönetici ve öğretmenlerin ailelerin katılımını gerekli gördüğü fakat çoğunun aynı hassasiyeti göstermediği görülmüştür. Bununla beraber velilerinde eğitim sürecine katılım konusunda isteksiz ve pasif olduğu görülmüştür. Aile katılımları, ailelerin okula gelip bilgi alışverişi yapmak, öğretmenlerden tavsiyeler almak, toplantılara çağrıldığında gelmek gibi etkinlikler ile sınırlıdır. Ailelerin ve eğitimcilerin olumsuz tavırları bu etkinliklerin önündeki ilk engellerdendir. Okullarda aile katılımını artırmaya yönelik etkinliklerin yeterince yapılmadığı ve engellerin giderilmeye çalışılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Taban (2010) “İlköğretim Okulu I. Kademe Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı çalışmasını Adana ilinde ilköğretim

birinci kademedede öğrencisi olan velilere anket tekniği uygulayarak yapmıştır. Bu çalışmada amaç ilköğretim okulu birinci kademedede öğrencisi bulunan bir velinin, okula ve çocuğuna ilişkin neleri bildiğini ve bu bilgileri hangi kaynaklardan elde ettiğini ortaya koymaktır. Araştırma sonucunda velilerin büyük çoğunluğunun okul ve çocuğu hakkında yeteri düzeyde bilgi sahibi olduğu, cinsiyetlere göre bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı, sosyoekonomik düzeyleri ve eğitim düzeyleri değişkenleri açısından farklılıkların olduğu; velilerin okulla ilgili bilgileri en çok öğretmenlerden, veli toplantılarından ve çocuklarından edindikleri, radyo, gazete ve kitabı bilgi edinme aracı olarak çok az kullandıkları bulunmuştur.

Argon ve Kıyıcı (2012) “İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmasını Kayseri ili merkezinde öğretmenlerle görüşme tekniği kullanarak yapmıştır. Araştırmada şu sonuçlara varılmıştır: Ailelerin eğitime katılım oranları istenen düzeyde olmamaktadır. Ailelerin eğitim sürecine katılımı öğrencinin başarısını ve gelişimini artırmaktadır. Ailelerin katılım düzeyleri istenen düzeyde olmaması öğretmenlerin mesleki verimliliğini ve motivasyonunu olumsuz etkilerken öğrencilerinde başarılarında gerileme, isteksizlik, disiplin sorunları, davranışlarında bozulmalar ve yalnızlık gibi sorunlar yaşamalarına sebep olmaktadır. Ailelerin eğitim sürecine katılmalarını engelleyen sebepler arasında ekonomik sıkıntılar, işlerinin yoğun olması, kültür ve aile içi sorunlar yer almaktadır. Araştırma sonucunda araştırmacı velilere toplantı, konferans vb. etkinlikler düzenlenmesi ve aile ziyaretleri yapılmasını önermektedir.

Porsuk ve Kont’un (2012) “Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri” isimli çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan ölçekler kullanılmış ve yöneticilere uygulanmıştır. Çalışma sonucunda velilerin çocukların eğitimine yeterince katkıda bulunmadığı, çocuklarının kötü özelliklerini duymak istemediği, velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemesini, velilerin parasal konularda problem çıkarmasını, velilerin çocuk eğitimi konusunda bilgili olmamasını, velilerin eğitim düzeyinin düşük olmasını, okul-aile toplantılarının işlevsel olmamasını, öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmamasını ve veli toplantılarını ekonomik amaçlı gördükleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin velileri yeterince tanımadıkları da belirtilmiştir.

Şad ve Gürbüzürk (2013) “İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Eğitimine Katılım Düzeyleri” başlıklı çalışması tarama modeli kullanılarak yapılmış ve çalışma evrenini Malatya ilinde ilkokulda çocukları olan öğrenci velileri oluşturmaktadır. Çalışmada velilerin okul ve öğretmenle iletişim kurmada daha az aktif olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda velilerin çocuklarıyla iletişim kurma, çocuğun öğrenmesini destekleyici bir ev ortamı oluşturma, çocuğun kişilik gelişimini destekleme ve çocuğun ödev ve çalışmalarına destek olma boyutlarına ilişkin katılım düzeylerinin yüksek; sınıf-içi ve sınıf-dışı etkinliklere gönüllü katılma boyutu için ise düşük olduğu saptanmıştır. Annelerin çocuklarının ödev ve çalışmalarını babalara göre daha fazla destekledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ailenin gelir düzeyi ile özellikle çocuğun sosyokültürel gelişimini destekleme ve öğrenmeyi destekleyici bir ev ortamı yaratma düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönde; gönüllü aktif katılım düzeyleriyle de orta düzeyde negatif yönde ilişkiler bulunmuştur.

Çalışkan ve Ayık (2015) “Okul Aile İşbirliği ve Velilerle İletişim” adlı çalışmasını betimsel tarama modeli kullanarak yapmıştır. Bu araştırmaya göre velilerin eğitim sürecine katılması nitelikli eğitim öğretim için gereklidir. Çalışmada okul-aile-öğrenci arasında işbirliği ve etkili iletişim sağlanmalı, bu amaç doğrultusunda okul aile birlikleri kurularak velilerle ilişkilerde sağlıklı iletişim sağlanma sonucuna ulaşılmıştır.

Çınkır ve Nayır’ın (2017) “Okul Aile İşbirliği Standartlarına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışması Ankara ili merkezinde ilköğretim okullarında çocuğu olan velilerle yapılmıştır. Çalışmanın amacı ilköğretim okullarında çocuğu bulunan velilerin geliştirilen okul aile işbirliği standartlarına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma sonucunda velilerin okul aile işbirliğini ilişkin ifadeleri önemli bulduğu fakat uygulanmadığını düşündükleri, okul aile birliği seçimlerinden ve okul aile işbirliği adı altında yapılan etkinliklerden haberdar olmadıkları ve okul aile birliklerinin eğitime katkısının olmadığını düşündükleri görülmektedir.

Araştırmalar incelendiğinde farklı sonuçların çıktığı görülmüştür. Bunun yanında çalışmaların genel olarak sadece velilere veya öğretmenlere yapıldığı görülmüştür. Yönetici, öğretmen, veli gruplarına birlikte yapılan çalışmalarda bulunmaktadır.

Fakat bilimsel yöntemin tekrar edilebilir, doğrulanabilir ve denenebilir olması özelliği bulunmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Dolayısıyla bu araştırma öğretmen ve veli grubuna yapılacağından ve Ağrı ili kapsamında ele alınacağından literatüre hem şehir ve bölge kapsamında hem araştırma konusunda katkı sağlayacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli: İlköğretim birinci kademedeki okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri konulu bu araştırma tarama yöntemidir. Bu yöntemde veriler nicel şekilde toplanmıştır.

- Nicel araştırma, olgu ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan bir araştırma türüdür (Akman, 2014).
- Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem: Araştırmanın evrenini 2016-2017 yılında Ağrı ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokul öğretmenleri ve veliler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Ağrı ilinde bulunan basit seçkisiz örnekleme yoluyla; farklı mahallelerde ve farklı sosyoekonomik durumları olan okullardan seçilen 150 tane ilkokul öğretmeni ve 120 tane öğrenci velisi oluşturmaktadır.

- Basit seçkisiz örnekleme, her bir örneklem seçimine eşit seçilme olasılığı vererek seçilen birimlerin örnekleme alındığı yöntemidir. Bu örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahiptir (Büyüköztürk vd., 2009).

Verilerin Toplanma Araçları: Genç'in (2005) "İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri" çalışmasında araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket kullanımı için araştırmacıdan yazılı izin alınmıştır (EK 1). Anket üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Anketler, "öğretmen-veli görüşmeleri", "veli toplantıları" ve "okul-aile birliği" biçiminde üç boyutta öğretmenler ve veliler için ayrı ayrı hazırlanmış ve okul-aile işbirliğiyle ilgili öğretmen ve velilerin görüşleri alınmıştır. "Anketin kapsam geçerliliği ile ilgili alan uzmanlarıyla görüşülüp ifadeler üzerinde tartışılmış, ayrıca anketler 20 öğretmene, 20 veliye uygulanıp dil, anlam ve içerik açısından gerekli

düzeltilmeler yapılmıştır. Güvenirliği belirlemek içinde, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Buna göre, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı öğretmen anketi için 0.84, veli anketi için 0.73 olarak bulunmuştur” (Genç, 2005).

Araştırmada kullanılan bu anketler veli ve öğretmenler için ayrı ayrı hazırlanan kişisel bilgilerin olduğu Kişisel bilgi formu (3soru) ve okul aile işbirliği ile ilgili soruların olduğu üç başlıktan oluşan okul aile işbirliği anketi (15soru) şeklindedir (EK 2 ve EK 3). Öğretmen ve veliler için ayrı ayrı sorulardan oluşan bu başlıklar;

1. Okul Aile İşbirliği İle İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmelerine” Dayalı Öğretmen/Veli Görüşleri,
2. Okul Aile İşbirliği İle İlgili “Veli Toplantılarına” Dayalı Öğretmen/Veli Görüşleri,
3. Okul Aile İşbirliği İle İlgili “Okul Aile Birliğine” Dayalı Öğretmen/Veli Görüşleri biçimindedir ve toplam 15 soru bulunmaktadır.

Veri Analizi: Veriler toplandıktan sonra anketlerden eksik ve geliş güzel doldurulan, sıralamalı soruları yapmayan ve çelişkili cevaplar verilen toplam 546 anket geçersiz sayılarak kalan 270 anket bilgisayar ortamında SPSS 17 paket programı kullanılarak öğretmen ve veliler için ayrı ayrı çözümlenmiştir.

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

Bu bölümde anketlere verilen cevaplara göre sonuçlar değerlendirilecektir.

Tablo 1’de katılımcı öğretmenlerin cinsiyetleri verilmiştir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu (%67,5) kadın öğretmen olduğu, ayrıca öğretmenlerin %60,8’i mesleki görevlerinde ilk beşinci yılında olduğu görülmektedir. Daha kıdemli olan 11-15 yıl ve 21 yıl ve fazla öğretmenlerin oranı %5,8’dir. Bu durum araştırma yapılan bölgede daha çok yeni atama yapılan öğretmenlerin bulunduğu söylenebilir.

Tablo 1. Ankete Katılan Katılımcı Öğretmenlerin Cinsiyetleri ve Mesleki Kıdemlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	81	67,5
	Erkek	39	32,5
	Toplam	120	100,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	73	60,8
	6-10 yıl	25	20,8
	11-15 yıl	7	5,8
	16-20 yıl	8	6,7
	21 yıl ve fazla	7	5,8
	Toplam	120	100,0

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğretmenlerinin dağılımı orantılı olup, en fazla 1. Sınıfın (33) öğretmeni ve en az 2. Sınıfın (28) öğretmeni çalışmada yer almıştır

Tablo 2. Öğretmenlerin Kaçınıcı Sınıfı Okuttuklarına Göre Dağılımı

Kaçınıcı Sınıf	f	%
1. Sınıf	33	27,5
2. Sınıf	28	23,3
3. Sınıf	30	25,0
4. Sınıf	29	24,2
Toplam	120	100,0

Tablo 3- Tablo 4- Tablo 5 de okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmen-veli görüşlerine dayalı öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 3 incelendiğinde “Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmeye geliyor mu? Sorusuna katılımcı öğretmenlerden %96,7 si evet cevabını, %3,3 ü hayır cevabını vermiştir.

“Cevabınız evet ise hangi oranda geliyorlar?” sorusuna katılımcı öğretmenlerden sık sık geliyorlar cevabını 11 kişi (%9,2), ara sıra geliyorlar cevabını 108 kişi (%90), hiç gelmiyorlar cevabını ise 1 kişi (%0,8) vermiştir. Buna göre velilerin çocuklarıyla ilgili görüşmeye genel olarak geldikleri fakat %90 oranla ara sıra geldikleri görülmektedir.

“Görüşme isteği en çok kimden geliyor?” sorusuna en çok % 67,5 oranla öğretmen benden cevabını vermiştir. Diğer öğretmenler %38 ile öğrencinin ailesinden ve % ,8 ile okul idaresinden cevaplarını vermiştir. Bu sorudan yola çıkarak öğretmen veli arasındaki iletişiminin genel olarak öğretmen önderliğinde gerçekleştirildiği sonucu çıkmaktadır.

“Cevabınız evet ise hangi oranda geliyorlar?” sorusunun sonucu ile Argon ve Kıyıcı’nın (2012) “İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri” isimli çalışmada ailelerin eğitime katılım oranlarının istenen düzeyde olmadığı sonucu paralellik göstermektedir.

“Görüşme isteği en çok kimden geliyor?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında Kazak’ın (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları” adlı çalışmada velilerin öğretmenle görüşmesinin öğretmen ve yönetici istek ve davetiyle gerçekleştiği sonucu ile benzer olduğu düşünülebilir.

Tablo 3. Okul-Aile İşbirliği ile İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri ”ne Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		f	%
Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmek için okula geliyor mu?	Evet	116	96,7
	Hayır	4	3,3
	Toplam	200	100,0
Cevabınız evet ise hangi oranda geliyorlar?	Sık Sık geliyorlar	11	9,2
	Ara Sıra geliyorlar	108	90,0
	Hiç gelmiyorlar	1	,8
	Toplam	120	100,0
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	81	67,5
	Öğrencinin Ailesinden	38	31,7
	Okul İdaresinden	1	,8
	Toplam	120	100,0

Tablo 4’e bakıldığında “Sizinle Özel olarak görüşmeye gelen veliler hangi tür öğrencilerin velileridir?” sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Buna göre öğretmenle görüşmeye gelen velilerden birinci öncelik sırasına göre %60,8i derslerinde başarılı olan öğrenci velileri, %17,5 i derslerinde başarısız olan öğrencileri velileri %8,3 er oranla disiplin problemi olan öğrenciler ve ev ödevini yapmayan öğrencilerin velileri %5 i sosyal ve psikolojik problemi olan öğrenci velilerinden oluşmaktadır. İkinci öncelik sırasına göre öğretmenle görüşmeye gelen veliler %31,7 oranla derslerinde başarısız olan öğrencilerin velileri, %25,8 oranla disiplin problemi olan öğrenci velileri, %19,2 oranla ev ödevi yapmayan öğrencilerin velileri, %14,2 oranla sosyal ve psikolojik problemi olan öğrenci velileri, %9,2 oranla derslerinde başarılı olan öğrenci velileri oluşturmaktadır. Üçüncü öncelik sırasına göre öğretmenle görüşmeye gelen veliler %31,7 oranla sosyal ve psikolojik problemi olan öğrenci velileri %24,2 oranla derslerinde başarısız olan öğrenci velileri %23,3 oranla disiplin problemi olan öğrenci velileri %15 oranla ev ödevini yapmayan öğrenci velileri %5,8 oranla derslerinde başarılı olan öğrenci velileri oluşturmaktadır. Sonuçlar incelendiğinde öğretmenle görüşmeye gelen veliler genel

olarak derslerinde başarılı olan öğrenci velilerinden oluşmaktadır. Derslerinde başarısız olan öğrenci velileri ikinci sırada yer alırken sosyal ve psikolojik problemi olan öğrenci velileri üçüncü sırada yer almaktadır. Bu cevaplardan yola çıkarak; ebeveynlerin çocuklarının durumuyla ilgili olumlu özellikler duyma isteği olduğu çıkarımında bulunulabilir.

Bulunulan çıkarım ile Porsuk ve Kunt'un (2012) "Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri" isimli çalışmasında velilerin çocuklarının kötü özelliklerini duymak istemediği sonucu ile örtüşmektedir.

Derslerinde başarılı öğrencilerin velilerinin daha çok geldiği bulgusu Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010) "Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri" adlı çalışmasında okula en çok başarılı öğrenci ailelerin geldiği görüşü ile paralellik göstermektedir.

Tablo 4. "Sizinle Özel Olarak Görüşmeye Gelen Veliler Hangi Tür Öğrencilerin Velileridir?" Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Derslerinde başarılı olan öğrencilerin	73	11	7	60,8	9,2	5,8
Derslerinde başarısız olan öğrencilerin	21	38	29	17,5	31,7	24,2
Sosyal ve psikolojik problemi olan öğrencilerin	6	17	38	5,0	14,2	31,7
Disiplin problemi olan öğrencilerin	10	31	28	8,3	25,8	23,3
Ev ödevini yapmayan öğrencilerin	10	23	18	8,3	19,2	15,0
Toplam	120	120	120	100,0	100,0	100,0

Tablo 5 incelendiğinde "Siz Hangi Durumlarda Öğrenci Velisini Görüşmeye Davet Ediyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Buna göre öğretmenler velileri birinci öncelik sırasına göre %51,7 oranla ders başarısında bir problem olduğunda, % 28,3 oranla öğrencinin disiplin problemi olduğunda , %14,2 oranla

sosyal ve psikolojik problemi olduğunda görüşmeye davet etmektedir. İkinci öncelik durumuna göre sırayla %29,2 oranla öğrencinin disiplin probleminin olduğunda, %27,5 oranla sosyal ve psikolojik problemi olduğunda, %23,3 oranla ders başarısında bir problem olduğunda, üçüncü öncelik sırasına göre %29,2 oranla öğrencinin disiplin probleminin olduğunda, %21,7 lik oranlarla ders başarısında bir problem olması durumunda ve ev ödevlerini yapmadığında, %19,2 oranla sosyal ve psikolojik probleminin olduğunda davet etmektedirler. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin en çok ders başarısına dikkat ettikleri, disiplin problemleri ile karşılaştıkları söylenebilir.

Öğrencinin başarısındaki ilerlemenin öğretmenler için velilerle görüşme sebebi olmaması dikkat çekmektedir. Veli ile iletişimde veliler en çok bunu duymak istedikleri halde öğretmenler derslerdeki başarıyı görüşme için sebepleri arasına almamıştır. Öğretmenlerin velilere çocuklarıyla ilgili olumsuz durumunu belirtmesi, velilerinin öğretmenle görüşmek istememesinin sebeplerinden gösterilebilir.

Tablo 5. “Siz Hangi Durumlarda Öğrenci Velisini Görüşmeye Davet Ediyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	34	35	35	28,3	29,2	29,2
Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	17	33	23	14,2	27,5	19,2
Ders başarısında bir problem olduğunda	62	28	26	51,7	23,3	21,7
Derslerinde ilerleme olduğunda	2	8	9	1,7	6,7	7,5
Ev ödevlerini yapmadığında	5	15	26	4,2	12,5	21,7
Aileden (para, araç vb) gelmediğinde	-	1	1	-	,8	,8
Toplam	120	120	120	100,0	100,0	100,0

Tablo 6- Tablo 7- Tablo 8- Tablo 9- Tablo 10- Tablo 11 de okul aile işbirliğiyle ilgili veli toplantılarına dayalı öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 6 da “Veli Toplantılarında Görüşeceğiniz Konuları Önceden Planlıyor Musunuz?” ve “Bu Eğitim Öğretim Yılı İçerisinde Okulunuzda Kaç Veli Toplantısı Yapıldı?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Bütün öğretmenler toplantı konularını önceden planladıklarını belirtmiştir. Buradan yola çıkarak öğretmenlerin toplantılarda planlı hareket ettikleri söylenebilir.

“Bu Eğitim Öğretim Yılı İçerisinde Okulunuzda Kaç Veli Toplantısı Yapıldı?” sorusuna verilen cevaplar ise şu şekildedir: Öğretmenlerden %70 i 2 defa yapıldı, %15,8 i 3 defa yapıldı, %10 1 defa yapıldı, %4,2 4 ve daha fazla yapıldı cevabını vermiştir. Bu bulgulardan hareketle en az bir kere veli toplantısı yapıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin büyük bir kısmının bu soruya 2 cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre her eğitim öğretim döneminde bir kere toplantı yapıldığı sonucu çıkarılabilir.

Tablo 6. Veli Toplantısı İle İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		f	%
Veli Toplantılarında Görüşeceğiniz Konuları Önceden Planlıyor Musunuz?	Evet	120	100,0
	Hayır	-	-
	Toplam	120	100,0
Bu Eğitim Öğretim Yılı İçerisinde Okulunuzda Kaç Veli Toplantısı Yapıldı?	Hiç yapılmadı	-	-
	1 defa yapıldı	12	10,0
	2 defa yapıldı	84	70,0
	3 defa yapıldı	19	15,8
	4 ve daha fazla yapıldı	5	4,2
	Toplam	120	100,0

Tablo 7’de “Yapmış Olduğunuz Veli Toplantısına (Toplantılarına) Velilerin Ne Kadarı Katıldı?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Öğretmenlerin %46,7si yarıdan fazla velisinin toplantılara katıldığını belirtmiştir. Bunun sırayla %32,5 oranla yarısı, %15,8 oranla çok azı, %5 oranla tamamı cevabı takip etmiştir. Tamamının en son sırada yer alması dikkat çekicidir. Velilerin çalışıyor olması, toplantıların işe yaramadığını düşünmesi gibi durumlar sebepleri arasında düşünülebilir. %15,8 oranla çok azı cevabının olması da dikkat çekicidir. Bir kısım velinin toplantıları önemsemediği düşünülebilir.

Tablo 6 ve Tablo 7 de bulunan sonuçlar ile Genç (2005)'in "İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri" adlı çalışmasının sonuçları veli toplantılarının sayısı (yılda en az iki defa) konusunda uyuşmazken veli katılımının yüksek olduğu konusunda paralellik göstermektedir.

Tablo 7. "Yapmış Olduğunuz Veli Toplantısına (Toplantılarına) Velilerin Ne Kadarı Katıldı?" Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	F	%
Çok azı	19	15,8
Yarısı	39	32,5
Yarıdan fazlası	56	46,7
Tamamı	6	5,0
Toplam	120	100,0

Tablo 8 de "Veli Toplantısına (Toplantılarına) Gelen Veliler Kimlerden Oluşmakta?" sorusuna öğretmenler %72,5 oranla anneler cevabını vermiştir. Bunu sırasıyla %19,2 anneler-babalar birlikte, %8,3 oranla babalar cevabı takip etmektedir.

Cevaplar arasında büyükanne-büyükbaba cevabının hiç olmaması geniş aileden çekirdek aileye geçişin olduğunu, geniş aile yapısının görülmediğini düşündürmektedir. Aynı zamanda toplantıya annelerin çoğunlukla katılması çocuğun yetiştirilmesinde, bakımında, eğitiminde babadan çok annenin aktif olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda babanın çalışıyor olması, zamanının olmaması da sebeplerden düşünülebilir.

Şad ve Gürbüzürk (2013)'ün "İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Eğitimine Katılım Düzeyleri" adlı çalışmada annelerin çocuklarının etkinliklerini daha fazla önemsedikleri ve destekledikleri sonucuna ulaşılmıştı. Yapılan bu araştırmada annelerin katılımının yüksek olması birbirini desteklemektedir.

Tablo 8. “Veli Toplantısına (Toplantılarına) Gelen Veliler Kimlerden Oluşmakta?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f	%
Anneler	87	72,5
Babalar	10	8,3
Anneler - Babalar birlikte	23	19,2
Ağabey-Ablalar	-	-
Büyükanne-Büyükbaba	-	-
Toplam	120	100,0

Tablo 9 da “Veli Toplantılarında Veliler Çocuklarının Durumuyla İlgili Sizden En Çok Hangi Konuları Öğrenmek İstiyorlar?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Öğretmenler velilerin birinci öncelik olarak sırayla %59,2 oranla ders notlarının nasıl olduğunu %35,8 oranla ders içerisindeki durumunun nasıl olduğunu %4,2 oranla diğer öğrencilere göre başarı durumunu öğrenmek istediklerini belirtmiştir. İkinci öncelik olarak veliler %45 oranla ders içerisindeki durumunun nasıl olduğu, %21,7 oranla ders notlarının nasıl olduğu ve diğer öğrencilere göre başarı durumu %8,3 oranla sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini öğrenmek istemektedir. Üçüncü öncelik sırasına göre %44,2 oranla diğer öğrencilere göre başarı durumunu %20,8 oranla sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini %13,3 oranla ders içerisindeki durumunun nasıl olduğunu sormaktadır. Bu sonuçlara göre veliler çocukları ile ilgili öğretmenlerden sırasıyla ders notlarının nasıl olduğu (%59,2), ders içerisindeki durumunun nasıl olduğu (%45) ve diğer öğrencilere göre başarı durumu (%44,2) konusunda bilgi almaktadır. Alınan bu istatistiklerden yola çıkarak velilerin genellikle ders başarısına odaklandığı görülmektedir. Velilerin merak ettikleri konular arasında, öğretmene karşı tutum ile sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma olmaması dikkat çekicidir. Buradan hareketle; velilere göre çocukların akademik başarıları sosyal ve kişilik gelişimlerinden daha önemli olduğu söylenebilir. Velilerin çocuklarının okula devam durumu konusunu merak etmemeleri, kendilerinin okul getirip götürdüğü şeklinde düşünülebilir.

Griffith (1996), “Relation of Parental Involvement, Empowerment, and School Traits to Student Academic Performance” adlı çalışmasında öğrenci ailelerinin

öğretmenlerle yaptığı görüşmelerin okul içi ve dışı faaliyetlerden ziyade öğrenci notları üzerine olduğu sonucuna ulaşmıştı. Elde edilen sonuçlarla bu araştırmadaki sonuç paralellik göstermekte ve birbirini desteklemektedir.

Velilerin ders başarısına odaklanması bulgusu ile Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010) "Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri" adlı çalışmasında öğretmenler, ebeveynlerin okul ve öğretmenle dersleri ve not durumları konusunda iletişime geçtikleri bulgusu örtüşmektedir.

Tablo 9. "Veli Toplantılarında Veliler Çocuklarının Durumuyla İlgili Sizden En Çok Hangi Konuları Öğrenmek İstiyorlar?" Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Ders notlarının nasıl olduğunu	71	26	14	59,2	21,7	11,7
Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini	-	10	25	-	8,3	20,8
Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma	1	1	3	,8	,8	2,5
Ders içindeki durumunun nasıl olduğu	43	54	16	35,8	45,0	13,3
Öğretmenlere karşı tutumu	-	2	6	-	1,7	5,0
Okula devam durumunun nasıl olduğu	-	1	3	-	,8	2,5
Diğer öğrencilere göre başarı durumu	5	26	53	4,2	21,7	44,2
Toplam	120	120	120	100,0	100,0	100,0

Tablo 10 da "Veli Toplantılarında Siz Öğrenci Velilerinden Öğrencinizin Durumuyla İlgili Neleri Öğrenmek İstiyorsunuz?" sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar yer almaktadır. Birinci öncelik sırasına göre %35,8 oranla evdeki ders çalışma imkanları %33,3 oranla derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi %11,7 oranla evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı öğretmenlerin velilerden öğrenmek istediği

konulardır. İkinci öncelik sırasına göre öğretmenler velilerden %28,3 oranla derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesini %22,5 oranla verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı %20,8 oranla evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı konusunu öğrenmek istemektedir. Üçüncü öncelik sırasına göre öğretmenler velilerden %25 oranla evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı %20 oranla derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi %18,3 oranla evdeki ders çalışma imkanlarını öğrenmek istemektedir. Bu sonuçlara göre öğretmenler velilere sırasıyla evdeki ders çalışma imkanlarını (%35,8), derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi (%28,3), evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı (%25) sorusunu yöneltmekte ve bu konuda bilgi almaktadır. Evdeki ders çalışma imkanının ve derslere aile bireylerinin ilgi derecesinin ilk sırada yer alması öğretmenin çocuğun yaşadığı ortamı ve ailesini tanımaya çalıştığı anlamına gelebilir.

Tablo 9 ve Tablo 10 birlikte ele alındığında öğretmen ve veliler için veli toplantılarının gündeminin daha çok dersler olduğu görülmektedir.

Tablo 10. “Veli Toplantılarında Siz Öğrenci Velilerinden Öğrencinizin Durumuyla İlgili Neleri Öğrenmek İstiyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Öğrencilerin gelişim özelliklerini						
Arkadaşlık ilişkilerini	2	1	3	1,7	,8	2,5
Evdeki ders çalışma imkanlarını						
Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı	5	27	19	4,2	22,5	15,8
Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı	14	25	30	11,7	20,8	25,0
Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi						
Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu	6	11	11	5,0	9,2	9,2
Toplam	120	120	120	100,0	100,0	100,0

Tablo 11 de “Veli Toplantılarının Sonucunda Öğrencilerinizde Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar yer almaktadır. Birinci öncelik durumuna göre %60 oranla ev ödevlerini düzenli yapma %14,2 oranla derslere devama dikkat etme %8,3 oranla düşüncelerini rahat ifade etme cevapları verilmiştir. İkinci öncelik sırasına göre %53,6 oranla derslere devama dikkat etme %19,6 oranla arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma %16,1 oranla ev ödevlerini düzenli yapma; üçüncü öncelik sırasına göre %42 oranla arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma %24,1 oranla düşünceleri rahat ifade etme %12,5 oranla ev ödevlerini düzenli yapma cevapları verilmiştir. Buradan hareketle veli toplantıları öğrenciler üzerinde sırasıyla ev ödevlerini düzenli yapma (%60), derslere devama dikkat etme (53,6) ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma (%42) davranışlarında olumlu değişiklikler meydana getirmiştir. %7,5 oranında hiçbir değişiklik olmadı cevabının da olması dikkat çekici olup toplantıların bazı öğrenciler üzerinde etkisinin olmadığını göstermektedir veya bu değişikliklerin olmaması velilerin toplantıyı dikkate almaması, çocuklarıyla paylaşmaması şeklinde yorumlanabilir.

Griffith (1996), “Relation of Parental Involvement, Empowerment, and School Traits to Student Academic Performance” adlı çalışmasında okul etkinliklerine aile katılımının öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkisinin olduğunu belirtmiştir ve bu durum toplantıların öğrencilerde olumlu davranış değişikliği meydana getirdiği sonucu ile paralellik gösterirken Porsuk ve Kunt (2012)’un “Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri” adlı çalışmasında okul aile toplantılarının işlevsel olmadığını sonucu ile çelişmektedir.

Tablo 11. “Veli Toplantılarının Sonucunda Öğrencilerinizde Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Ev ödevlerini düzenli yapma	72	18	14	60,0	16,1	12,5
Derslere devama dikkat etme	17	60	11	14,2	53,6	9,8
Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma	9	22	47	7,5	19,6	42,0
Sosyal kültürel faaliyetlere fazla katılma	3	3	9	2,5	2,7	8,0
Düşüncelerini rahat ifade etme	10	8	27	8,3	7,1	24,1
Hiçbir olumlu değişme olmadı	9	1	4	7,5	,9	3,6
Toplam	120	112	112	100,0	100,0	100,0

Tablo 12- Tablo 13 de okul aile işbirliğiyle ilgili okul aile birliğine dayalı öğretmen görüşleri yer almaktadır.

Tablo 12 de “Okulunuzda Okul-Aile Birliği Var Mı?”ve “Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa okul-aile birliği toplantısı yapıldı?” sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar bulunmaktadır. “Okulunuzda Okul-Aile Birliği Var Mı?” sorusuna 113 (%94,2) öğretmen evet cevabını vermiş olup 7 (%5,8) öğretmen hayır demiştir. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin %55’i 1 defa yapıldı, % 29,2’si 2 defa yapıldı, %14,2’si hiç yapılmadı, %1,7’si 4 ve daha fazla yapıldı cevabını vermiştir.

%5,8 lik bir dilimin hayır cevabını vermesi ya öğretmenlerin bu konuda bilgi sahibi olmamasından ya da okullarda okul aile birliklerinin dikkate alınmayıp sadece kağıt üzerinde olan bir birlik olmasından kaynaklanabilir.

%14,2’lik kısmın okul aile birliği toplantısı hiç yapılmadı cevabını vermesi, bazı öğretmenlerin okul aile birliği var mı sorusuna %5,8 oranında hayır cevabı verdiği

göz önüne alındığında, okulların bazılarında okul aile birliklerinin ismen olduğunu ama işlevini tam olarak yapmadığını göstermektedir.

Yapılan araştırmada çoğunlukla bir defa yapıldı cevabı varken Genç'in (2005) "İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri" adlı çalışmasında toplantıların en az bir defa yapıldığı sonucu görülmektedir.

Tablo 12. Okul Aile Birliği ile İlgili Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		F	%
"Okulunuzda Okul-Aile Birliği Var Mı?"	Evet	113	94,2
	Hayır	7	5,8
	Toplam	120	100,0
Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa okul-aile birliği toplantısı yapıldı?"	Hiç yapılmadı	17	14,2
	1 defa yapıldı	66	55,0
	2 defa yapıldı	35	29,2
	3 defa yapıldı	-	-
	4 ve daha fazla yapıldı	2	1,7
	Toplam	120	100,0

Tablo 13 de "Okul-Aile Birliği toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?" sorusuna öğretmenlerin verdiği cevaplar yer almaktadır. Tablo incelendiğinde 1.öncelik sırasına göre öğretmenler okulun ihtiyaçlarının neler olduğu(%43,3), öğrencilerin başarı durumu (%31,7), disiplin problemleri (%10,8) konularının konuşulduğunu belirtmişlerdir. Okul aile birliği toplantılarında 2.öncelik sırasına göre %45 oranında okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes), %21,7 oranında okul giderlerine velilerin katkısı ve disiplin problemleri, %8,3 oranında okulun ihtiyaçlarının neler olduğu konularının konuşulduğu belirtilmiştir. 3.öncelik sırasına göre okul aile birliği toplantılarında %30 oranında okulun ihtiyaçlarının neler olduğu %16,7 oranında disiplin problemleri %15,8 oranında okul giderlerine velilerin katkısı konusu gündeme gelmiştir. Buradan hareketle okul aile birliği toplantılarında en çok okulun ihtiyaçlarının neler olduğu (%43,3), okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) (%45), okulun ihtiyaçlarının neler olduğu (%30) konuları konuşulmaktadır.

Velilerden talep edilen araçların çok fazla konuşulmaması bu bölgede velilerin gelir durumlarının, imkanlarının zayıf olması şeklinde veya bu konuların konuşulmasının veliler tarafından olumlu karşılanmayışından olabilir. Düzenlenecek sosyal kültürel faaliyetler konusunun gündeme gelmemesi de eğitim ve öğretim açısından bir eksiklik olarak kabul edilebilir ve bu konu farklı araştırmalarla daha geniş bir şekilde ele alınabilir. Aynı şekilde Porsuk ve Kunt da (2012) “Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri” adlı çalışmada velilerin parasal konularda problem çıkarttıkları sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 13. “Okul-Aile Birliği toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?” Sorusuna Dayalı Öğretmen Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	F			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Okul giderlerine velilerin katkısı	11	26	19	9,2	21,7	15,8
Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	52	10	36	43,3	8,3	30,0
Düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler	5	1	16	4,2	,8	13,3
Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes)	1	54	9	,8	45,0	7,5
Velilerden talep edilen araçlar	-	2	7	-	1,7	5,8
Öğrencilerin başarı durumu	38	1	13	31,7	,8	10,8
Disiplin problemleri	13	26	20	10,8	21,7	16,7
Toplam	120	120	120	100,0	100,0	100,0

Tablo 14 de katılımcı velilerin cinsiyetleri ve meslekleri verilmiştir. Buna göre ankete katılan velilerin 86 tanesi (%67,5) kadın, 64 tanesi (%32,5) erkektir. Katılımcı velilerin meslekleri sırasıyla %51,3 oranda ev hanımı, %21,3 oranda işçi, %12,7 oranda memur, %8 oranda öğretmen, %6,7 oranda küçük esnaftır. Tablo 14 de %67,5 oranda kadın veli ve %51,3 oranda ev hanımı olması katılımcı kadınların genelde çalışmadığını düşündürmektedir.

Tablo 14. Velilerin Cinsiyet ve Mesleklere Göre Dağılımı

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	86	67,5
	Erkek	64	32,5
	Toplam	150	100,0
Meslek	Ev Hanımı	77	51,3
	İşçi	32	21,3
	Memur	19	12,7
	Küçük Esnaf	10	6,7
	Öğretmen	12	8,0
	Avukat	-	-
	Doktor	-	-
	Öğretim elemanı	-	-
	Toplam	150	100,0

Tablo 15 de katılımcı velilerin öğrenim durumları verilmiştir. Velilerin öğrenim durumlarının %26 oranında ilkokul mezunu, %20,7 oranında üniversite mezunu, %20 oranında lise mezunu, %13,3 oranında ortaokul mezunu, %10 oranında okur-yazar, %9,3 oranında okur-yazar değil, %0,7 oranında lisansüstü olduğu görülmektedir. Katılımcı velilerin oranlarına bakıldığında sadece %20lik kısmın üniversite mezunu olup diğer durumların daha çok yer alması farklı boyutlarla değerlendirilmesi gereken bir olgudur.

Tablo 15. Ankete Katılan Katılımcı Velilerin Öğrenim Durumlarına Yönelik Elde Edilen Bulgular

Öğrenim Durumu	f	%
Okur-yazar değil	14	9,3
Okur-yazar	15	10,0
İlkokul mezunu	39	26,0
Ortaokul mezunu	20	13,3
Lise mezunu	30	20,0
Üniversite mezunu	31	20,7
Lisansüstü	1	,7
Toplam	150	100,0

Tablo 16- Tablo 17- Tablo 18- Tablo 19 da okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmen-veli görüşlerine dayalı veli görüşleri yer almaktadır.

Tablo 16 da katılımcı velilerin “Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. Buna göre velilerin %86,7’si sınıf öğretmeniyle görüştüğünü, %12’si çocuğuna sorduğunu, %1,3’ü okul idaresiyle görüştüğünü belirtmiştir.

Sonuçlara bakıldığında velilerin çocukları ilkokul öğrencileri olduğu için genelde sınıf öğretmeniyle görüşmesi daha gerçekçi sonuçlar almaları açısından normal düşünülebilir.

Atayeter’in (2004) “İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır Örneği)” adlı çalışmasında elde ettiği velilerin yöneticilerden çok öğretmenle ilişki kurduğu sonucu ile paralellik göstermektedir.

Tablo 16. “Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f	%
Çocuğuma soruyorum	18	12,0
Sınıf öğretmeniyle görüşüyorum	130	86,7
Okul idaresiyle görüşüyorum	2	1,3
Toplam	150	100,0

Tablo 17 de katılımcı velilerin “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?” ve “Görüşme isteği en çok kimden geliyor?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. %54,7 oranında 4 ve daha fazla görüştüm, %18,7 oranında 2 defa görüştüm, %12,7 oranında 3 defa görüştüm, %11,3 oranında 1 defa görüştüm, %2,7 oranında hiç görüşmedim cevapları yer almaktadır. Buradan hareketle veliler en az bir kere çocuklarının öğretmeniyle görüşmüşlerdir.

“Görüşme isteği en çok kimden geliyor?” sorusuna ise velilerin %66’sı benden, %30,7’si öğretmenden, %3,3’ü okul idaresinden cevabını vermiştir. Aynı soru öğretmenlere sorulduğunda onların %67,5 oranında benden cevabını vermesi (Tablo 3) çelişki yaratmaktadır. Öğretmenler benden derken velilerinde benden cevabını vermesi ilginç bir noktadır.

Bu sonuç ile Kazak'ın (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği)” adlı çalışmasında velilerle öğretmenlerin görüşmesinin velilerin istek ve davetine göre gerçekleştiği sonucu örtüşmektedir.

Tablo 17. “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		f	%
Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?	Hiç görüşmedim	4	2,7
	1 defa görüştüm	17	11,3
	2 defa görüştüm	28	18,7
	3 defa görüştüm	19	12,7
	4 ve daha fazla görüştüm	82	54,7
	Toplam	150	100,0
Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	Benden	99	66,0
	Öğretmenden	46	30,7
	Okul İdaresinden	5	3,3
	Toplam	150	100,0

Tablo 18 de katılımcı velilerin “Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?” sorusuna öncelik sırasına göre verdikleri cevaplar yer almaktadır. Birinci öncelik durumuna göre veliler sırayla şu cevapları vermişlerdir: % 38 oranında derslerinde başarısız olduğunda, %28 oranında derslerinde başarılı olduğunda , %14,7 oranında sosyal ve psikolojik problemi olduğunda, %12 oranında ev ödevini yapmadığında, %7,3 disiplin problemi olduğunda şeklindedir. İkinci öncelik sırasına göre veliler %27,3 oranında derslerinde başarısız olduğunda, %24,7 oranında sosyal ve psikolojik problemi olduğunda, %18 oranında derslerinde başarılı olduğunda, %15,3 oranında disiplin problemi olduğunda, %14,7 oranında ev ödevi yapmadığında seçeneklerini işaretlemişlerdir. Üçüncü öncelik sırasına göre, %31,3 oranında ev ödevi yapmadığında, %26,7 oranında disiplin problemi olduğunda, %17,3 oranında sosyal ve psikolojik problemi olduğunda %16 oranında derslerinde başarısız olduğunda, %8,7 oranında derslerinde başarılı olduğunda cevapları verilmiştir. Sonuçlara bakıldığında veliler öğretmenle görüşmeye en çok çocukları derslerinde başarısız olduğunda ve ev ödevini yapmadığı durumlarda gitmektedir.

Velilerin cevaplarından hareketle velilerin ders başarısına ve ev ödevlerine dikkat ettikleri sonucuna ulaşılabilir. Aynı şekilde Kazak da (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği)” adlı çalışmasında velilerin çoğunlukla çocuklarıyla ilgili bir problem olduğunda derslerindeki başarı durumunu öğrenmek ve artırmak için okulu ve öğretmeni ziyaret etmektedir sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin cevapları ile karşılaştırıldığında, “Sizinle Özel Olarak Görüşmeye Gelen Veliler Hangi Tür Öğrencilerin Velileridir?” sorusuna (Tablo 4) öğretmenler, sırasıyla en çok derslerinde başarılı olan öğrencilerin velileri, derslerinde başarısız olan öğrencilerin velileri, sosyal ve psikolojik problemlili olan öğrenci velileri görüşmeye geliyor cevabını vermişlerdi. Velilerin cevaplarında farklı sıralamanın olması dikkat çekicidir.

Tablo 18. “Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Derslerinde başarısız olduğunda	57	41	24	38,0	27,3	16,0
Derslerinde başarılı olduğunda	42	27	13	28,0	18,0	8,7
Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	22	37	26	14,7	24,7	17,3
Disiplin problemi olduğunda	11	23	40	7,3	15,3	26,7
Ev ödevini yapmadığında	18	22	47	12,0	14,7	31,3
Toplam	150	150	150	100,0	100,0	100,0

Tablo 19 da katılımcı velilerin “Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. 1.öncelik sırasına göre velilerden 83 tanesi (%55,3) ders başarısında bir problem olduğunda, 24 tanesi (%16) derslerinde ilerleme olduğunda, 15 tanesi (%10) ev ödevlerini yapmadığında cevabını vermiştir. İkinci öncelik sırasına göre 42 kişi (%28) ders başarısında bir problem olduğunda, 36 kişi (%24) sosyal ve psikolojik bir problem olduğunda, 27 kişi (%18) derslerinde ilerleme olduğunda cevaplarını vermiştir. Son olarak 3.öncelik

sırasına göre 46 kişi (%30,7) öğrencinin disiplin problemi olduğunda, 35 kişi (%16,7) ev ödevini yapmadığında, 30 kişi (%20) sosyal ve psikolojik problemi olduğunda cevapları verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde veliler öğrencinin ders başarısında bir problem olduğunda ve disiplin problemi olduğunda öğretmenin görüşmeye davet ettiğini belirtmişlerdir.

Tablo 5 de “Siz hangi durumlarda öğrenci velisini görüşmeye davet ediyorsunuz?” sorusu öğretmenlere yöneltilmiş olup verdikleri cevaplar öğrencinin ders başarısında bir problem olduğunda ve disiplin problemi olduğunda şeklindeydi. Hem öğretmenlerin hem velilerin cevaplarının örtüşmesi birbirlerini desteklemiş olup öğretmenlerin ders başarısına ve disiplin konusuna dikkat ettiklerini tekrardan göstermektedir.

Tablo 19. “Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?”Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Öğrencinin disiplin problemi olduğunda	14	19	46	9,3	12,7	30,7
Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda	13	36	30	8,7	24,0	20,0
Ders başarısında bir problem olduğunda	83	42	18	55,3	28,0	12,0
Derslerinde ilerleme olduğunda	24	27	18	16,0	18,0	12,0
Ev ödevlerini yapmadığında	15	25	35	10,0	16,7	23,3
Aileden (para, araç vb) gelmediğinde	1	1	3	,7	,7	2,0
Toplam	150	150	150	100,0	100,0	100,0

Tablo 20- Tablo 21- Tablo 22- Tablo 23 de okul aile işbirliğiyle ilgili veli toplantılarına dayalı veli görüşleri yer almaktadır.

Tablo 20 de “Bu Eğitim Öğretim Yılı Süresince Okulunuzda Kaç Veli Toplantısı Yapıldı?”, “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?” ve “Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok

kim gidiyor?” sorularına velilerin verdikleri cevaplar yer almaktadır. “Kaç veli toplantısı yapıldı?” sorusuna katılımcı velilerden 78 kişi (%52) 2 defa yapıldı, 29 kişi (%19,3) 3 defa yapıldı, 28 kişi (%18,7) 1 defa yapıldı, 12 kişi (%8) 4 ve daha fazla yapıldı, 2 kişi (%1,3) yapıldıysa da ben bilmiyorum, 1 kişi (%0,7) hiç yapılmadı cevabını vermiştir. Buna göre okullarda genellikle 2 defa veli toplantısı yapıldığı kabul edilebilir.

“Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?” sorusuna %43,3 oranda 2’sine gittim cevabı, %26,7 oranında 1’ine gittim, %15,3 oranında 3’üne gittim, %7,3 er oranda 4’üne gittim ve hiç gitmedim cevapları verilmiştir. Yapılan veli toplantısı oranlarına göre velilerin toplantılara katılma yüzdeleri karşılaştırıldığında yapılan toplantılara velilerin yarıdan fazlasının gittiği yorumunu yapabiliriz. Bu da öğretmenlere yöneltilen toplantılara velilerin ne kadarı katıldı sorusuyla örtüşmektedir (Tablo 7).

“Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok kim gidiyor?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır. Tabloya bakıldığında toplantılara ailelerden en çok annelerin geldiği (%55,3) görülmektedir. Bunu %35,3 oranla babalar takip ederken %9,3 oranla anne-baba birlikte cevabı verilmiştir.

Tablo 8 de öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevapların oranları ile örtüşmüştür. Buna göre toplantılara en çok annelerin geldiği görülmekte olup çocukların eğitim işleriyle genelde annelerin ilgilendiği sonucu çıkmaktadır. Büyükanne – büyükbaba cevabının olmaması çekirdek aile yapısı olduğu hakkında bilgi vermektedir. Ağabey- abla cevabının olmaması da anne babanın kendi rolünü yapmaya çalıştığını düşündürebilir.

Tablo 20. Veli Toplantıları ile İlgili Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		f	%
Bu Eğitim Öğretim Yılı Süresince Okulunuzda Kaç Veli Toplantısı Yapıldı?	Hiç yapılmadı	1	,7
	Yapıldıysa da ben bilmiyorum	2	1,3
	1 defa yapıldı	28	18,7
	2 defa yapıldı	78	52,0
	3 defa yapıldı	29	19,3
	4 ve daha fazla yapıldı	12	8,0
	Toplam	150	100,0
Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?	Hiç gitmedim	11	7,3
	1' ine gittim	40	26,7
	2' sine gittim	65	43,3
	3' üne gittim	23	15,3
	4' üne gittim	11	7,3
	Toplam	150	100,0
Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok kim gidiyor?	Anne	83	55,3
	Baba	53	35,3
	Anne – Bababirlikte	14	9,3
	Ağabey-Abla	-	-
	Büyükanne-Büyükbaba	-	-
	Toplam	150	100,0

Tablo 21 de “Veli toplantılarında öğretmene öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?” sorusuna veliler önem derecesine göre 1-2-3 şeklinde sıralayarak cevap vermişlerdir. 1. öncelik sırasına göre 75 tane veli (%50) ders notlarının nasıl olduğunu, 55 tane veli (%36,7) ders içerisindeki durumunun nasıl olduğunu, 8 tane veli (%5,3) diğer öğrencilere göre başarı durumunu işaretlemişlerdir. 2.öncelik sırasına göre 55 tane veli (%36,7) ders içerisindeki durumunun nasıl olduğunu, 44 tane veli (%29,3) ders notlarının nasıl olduğunu, 24 tane veli (%16) sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini; 3.öncelik sırasına göre 45 tane veli (%30) diğer öğrencilere göre başarı durumu, 28 tane veli (%18,7) öğretmenlere karşı tutumu, 26 tane veli (%17,3) sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini şeklinde cevaplamıştır. Buradan yola çıkarak veliler toplantılarda sıklıkla öğrencilerin ders notlarının nasıl olduğunu (%50), ders içerisindeki durumunun nasıl olduğu (%36,7) ve diğer öğrencilere göre başarı durumunu (%30) sormaktadır.

Verilen cevaplar Tablo 9 da yer alan öğretmenlerin cevapları ile örtüşmekte olup velilerin genellikle ders başarısına odaklandığı düşüncesini pekiştirmiştir. Aynı şekilde Gül'ün (2007) “Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliği” adlı çalışmasında velilerin toplantılarda en çok çocuklarının notları ile ilgilendiği sonucu görülmektedir. Kazak (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği)” isimli çalışmasında velilerin çocukların devam durumunu öğrenmek için ara sıra ziyaret ettiklerini belirtirken bu araştırma da devam durumları son sırada yer almaktadır.

Tablo 21. “Veli toplantılarında öğretmene öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Ders notlarının nasıl olduğunu	75	44	15	50,0	29,3	10,0
Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini	4	24	26	2,7	16,0	17,3
Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma	6	7	10	4,0	4,7	6,7
Ders içindeki durumunun nasıl olduğu	55	55	22	36,7	36,7	14,7
Öğretmenlere karşı tutumu	1	4	28	,7	2,7	18,7
Okula devam durumunun nasıl olduğu	1	6	4	,7	4,0	2,7
Diğer öğrencilere göre başarı durumu	8	10	45	5,3	6,7	30,0
Toplam	150	150	150	100.0	100.0	100.0

Tablo 22 de “Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor?” sorusuna veliler önem derecesine göre 1-2-3 şeklinde sıralayarak cevap vermişlerdir. 1.öncelik sırasına göre velilerin % 44,7’si evdeki ders çalışma imkanlarını, %18,7’si verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı, %11,3’ü evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı cevaplarını işaretlemişlerdir. 2.öncelik sırasına

göre velilerin %32'si evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı, %26,7'si verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı, %18'i derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi cevaplarını vermişlerdir. Aynı soruya veliler 3.öncelik sırasına göre %38 oranla derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi, %18 oranla evdeki ders çalışma imkanlarını, % 14 oranla evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı seçeneklerini işaretlemişlerdir. Buna göre veliler öğretmenlerin önem derecesine göre sırasıyla evdeki ders çalışma imkanları, evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı, derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi konularında bilgi almak istediklerini belirtmişlerdir.

Velilerin verdiği cevaplar ile Tablo 10 da öğretmenlerin verdiği cevaplar örtüşmektedir. Velilerin ve öğretmenlerin aynı görüşü belirtmeleri cevapların doğruluğunu kanıtlamaktadır ve bu cevaplar öğretmenlerin çocukların ev ortamını, ailelerin çocukların çalışmasına olan ilgilerini merak ettiklerini göstermektedir.

Tablo 22. “Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	F			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Öğrencilerin gelişim özelliklerini	14	6	8	9,3	4,0	5,3
Arkadaşlık ilişkilerini	4	4	8	2,7	2,7	5,3
Evdeki ders çalışma imkanlarını	67	15	27	44,7	10,0	18,0
Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı	28	40	15	18,7	26,7	10,0
Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı	17	48	21	11,3	32,0	14,0
Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi	12	27	57	8,0	18,0	38,0
Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu	8	10	14	5,3	6,7	9,3
Toplam	150	150	150	100,0	100,0	100,0

Tablo 23 de “Veli Toplantılarının Sonucunda Çocuğunuzda Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” sorusuna veliler önem derecesine göre 1-2-3 şeklinde sıralayarak cevap vermişlerdir. 1.öncelik sırasına göre %48,7 oranında (73 kişi) ev

ödevlerini düzenli yapma, %22,7 oranında (34 kişi) derslere devama dikkat etme, %13,3 oranında (17 kişi) arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma; 2.öncelik sırasına göre %42,7 oranında (61 kişi) derslere devama dikkat etme, %22,4 oranında (32 kişi) ev ödevlerini düzenli yapma, %13,3 oranında (19 kişi) arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma; 3.öncelik sırasına göre %36,4 oranında (52 kişi) düşüncelerini rahat ifade etme, %27,3 oranında (39 kişi) arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma, %14,7 oranında (21 kişi) ev ödevlerini düzenli yapma cevaplarını vermişlerdir. Buna göre veli toplantıları sonucunda çocuklarda sırasıyla ev ödevlerini düzenli yapma (%48,7), derslere devama dikkat etme (%42,7) ve düşüncelerini rahat ifade etme (%36,4) davranışları ortaya çıkmıştır.

Veli toplantılarında çocuklarda meydana gelen değişiklikleri öğretmenler ve veliler ayrı ayrı cevaplamışlardır. Buna göre her iki grupta ilk iki öncelik sırasını aynı şekilde belirtmişlerdir. Fakat üçüncü öncelik sırasına göre öğretmenler arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma seçeneğine yer verirken veliler bu seçeneği daha sonraki sıralarda düşünerek bunun yerine düşüncelerini daha rahat ifade etme seçeneğine yer vermeleri dikkat çekicidir. Bununla beraber 8 kişinin hiçbir olumlu değişme olmadı cevabını vermesi toplantıların bazı çocuklar üzerinde etkili olmadığını düşündürebilir. Fakat yine de velilerin ve öğretmenlerin çoğunluğunun değişiklik olduğuna dair görüş birliğinde olması veli toplantılarının çocuklar üzerinde olumlu davranış değişikliği meydana getirdiğini göstermektedir.

Kazak (1998) “Okul Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği)” adlı çalışmasında veli toplantılarının çocuklarında değişiklik yapmayacağı düşüncesinin nadir olduğunu belirtirken, Robert (1984) velilerin öğretmen ile görüşmelerinin çok faydalı ve gerekli olduğunu belirtmiş ve araştırma sonucunda ortaya çıkan olumlu davranış değişikliğinin olduğu (Tablo 23) konusu ile paralellik göstermektedir.

Tablo 23. “Veli Toplantılarının Sonucunda Çocuğunuzda Hangi Olumlu Davranış Değişiklikleri Ortaya Çıktı?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Ev ödevlerini düzenli yapma	73	32	21	48,7	22,4	14,7
Derslere devama dikkat etme	34	61	14	22,7	42,7	9,8
Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma	17	19	39	11,3	13,3	27,3
Sosyal kültürel faaliyetlere fazla katılma	3	16	15	2,0	11,2	10,5
Düşüncelerini rahat ifade etme	15	14	52	10,0	9,8	36,4
Hiçbir olumlu değişme olmadı	8	1	2	5,3	,7	1,4
Toplam	150	143	143	100,0	100,0	100,0

Tablo 24- Tablo 25- Tablo 26 da okul aile işbirliğiyle ilgili okul aile birliğine dayalı veli görüşleri yer almaktadır.

Tablo 24 de “Çocuğunuzun eğitim gördüğü Okulda “okul-aile birliği” var mı?” ve “Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldı?” sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. Okul aile birliği var mı sorusuna veliler %74,7 oranında (112 kişi) evet, %19,2 oranında (29 kişi) bilmiyorum, %6 oranında (9 kişi) hayır cevabını vermişlerdir.

“Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldı?” sorusuna %36 oranında (54 kişi) 1 defa yapıldı, %24 oranında (36 kişi) bilmiyorum, %22,7 oranında (34 kişi) 2 defa yapıldı, %9,3 oranında (14 kişi) hiç yapılmadı, %6 oranında (9 kişi) 3 defa yapıldı, %2 oranında (3 kişi) 4 ve daha fazla yapıldı cevaplarını vermişlerdir. 50 tane velinin (%33,3) bilmiyorum ve hiç yapılmadı cevabını vermesi okul aile birliğinin işlevini tam olarak yapmadığını düşündürmektedir.

Araştırma sonucu ile paralel olarak Çınkır ve Nayır (2017) “Okul Aile İşbirliği Standartlarına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada velilerin okul

aile birliği seçimlerinden ve okul aile işbirliği adı altında yapılan etkinliklerden haberdar olmadığını, Gül (2007) “Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliği” adlı çalışmada velilerin okul aile birliği hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını, Atayeter (2004) “İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır Örneği)” adlı çalışmada okul aile birliklerinin sembolik kuruluşlar olarak varlığını sürdürdüğünü, velilerin bilgilendirilmesi konusunda etkinliklerin oldukça yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 24. “Çocuğunuzun eğitim gördüğü Okulda “okul-aile birliği” var mı?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

		f	%
Çocuğunuzun eğitim gördüğü Okulda “okul-aile birliği” var mı?	Evet	112	74,7
	Hayır	9	6,0
	Bilmiyorum	29	19,3
	Toplam	150	100,0
Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldı?	Bilmiyorum	36	24,0
	Hiç yapılmadı	14	9,3
	1 defa yapıldı	54	36,0
	2 defa yapıldı	34	22,7
	3 defa yapıldı	9	6,0
	4 ve daha fazla yapıldı	3	2,0
	Toplam	150	100,0

Tablo 25 de “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan “okul-aile birliği” toplantılarına kaç defa katıldınız?” sorusuna veliler %42,7 oranında (64 kişi) hiç katılmadım, %41,3 oranında (62 kişi) 1 defa katıldım, %12 oranında (18 kişi) 2 defa katıldım, %3,3 oranında (5 kişi) 3 defa katıldım, %0,7 oranında (1 kişi) 4 ve daha fazla katıldım cevaplarını vermişlerdir.

Velilerin çoğunluğunun katılmadım cevabını vermesi dikkat çekicidir. Buradan hareketle velilerin yarıdan fazlasının okul aile birliği toplantılarında yer almadığı söylenebilir. Okul aile birliği toplantılarından haberdar olmamaları veya bu toplantıların dikkate alınmaması sebepleri arasında düşünülebilir.

Genç (2005) “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri” adlı çalışmada velilerin çoğunluğunun okul aile birliği toplantılarına katıldığını belirtmesi çalışmanın sonucu ile tezatlık göstermiştir.

Tablo 25. “Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan “okul-aile birliği” toplantılarına kaç defa katıldınız?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	f	%
Hiç katılmadım	64	42,7
1 defa katıldım	62	41,3
2 defa katıldım	18	12,0
3 defa katıldım	5	3,3
4 ve daha fazla katıldım	1	,7
Toplam	150	100,0

Tablo 26 da “Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?” sorusuna veliler önem derecesine göre 1-2-3 şeklinde cevaplamışlardır. Toplantılarda katılmayan velilerin sayısındaki fazlalıktan dolayı bu soruya cevap veren veli sayısı 94 kişi olup sayı olarak azdır. 1.öncelik sırasına göre 32 kişi (%34) okulun ihtiyaçlarının neler olduğu, 30 kişi (%31,9) öğrencilerin başarı durumu, 15 kişi (%16) okul giderlerine velilerin katkısı, 12 kişi (%12,8) disiplin problemleri, 4 kişi (%4,3) düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler, 1 kişi (%1,1) velilerden talep edilen araçlar seçeneklerini işaretlemişlerdir. Veliler 2.öncelik sırasına göre 21 kişi (%23,3) öğrencilerin başarı durumu, 20 kişi (%22,2) disiplin problemleri, 16 kişi (%17,8) okulun ihtiyaçlarının neler olduğu, 14 kişi (%15,6) okul giderlerine velilerin katkısı, 10 kişi (%11,1) düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler, 5 kişi (%5,6) velilerden talep edilen araçlar, 4 kişi (%4,4) okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) cevaplarını vermişlerdir. 3.öncelik sırasına göre veliler cevapları, 23 kişi (%25,8) düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler, 18 kişi (%20,2) okulun ihtiyaçlarının neler olduğu, 17 kişi (%19,1) öğrencilerin başarı durumu, 15 kişi (%16,9) disiplin problemleri, 9 kişi (%10,1) okul giderlerine velilerin katkısı, 5 kişi (%5,6) okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes), 2 kişi (%2,2) velilerden talep edilen araçlar şeklinde belirtmişlerdir. Buna göre velilerin görüşüne göre okul aile birliği toplantılarında en çok okulun ihtiyaçlarının neler olduğu (%34), öğrencilerin başarı durumu (%23,3), düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler (%25,8) konuları konuşulmaktadır. Konuşulan konular arasında en az oranla velilerden talep edilen araçlar ve okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) konusu yer almaktadır.

Tablo 13 de öğretmenler bu soruda okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) (%45) konusunun da gündeme alındığını belirtmişlerdi. Fakat velilerin bunu son sıralarda söylemesi dikkat çekicidir.

Tablo 26. “Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?” Sorusuna Dayalı Veli Görüşlerine Yönelik Elde Edilen Bulgular

	F			%		
	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik	1.öncelik	2.öncelik	3.öncelik
Okul giderlerine velilerin katkısı	15	14	9	16,0	15,6	10,1
Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu	32	16	18	34,0	17,8	20,2
Düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler	4	10	23	4,3	11,1	25,8
Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes)	-	4	5	-	4,4	5,6
Velilerden talep edilen araçlar	1	5	2	1,1	5,6	2,2
Öğrencilerin başarı durumu	30	21	17	31,9	23,3	19,1
Disiplin problemleri	12	20	15	12,8	22,2	16,9
Toplam	94	90	89	100,0	100,0	100,0

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada okul aile işbirliği ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde, araştırma neticesinde ortaya çıkan verilere ve yorumlara göre ulaşılan genel sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

1. Sonuç

Öğretmenlere uygulanan anket ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kadındır (%67,5).
- Ankete katılan öğretmenlerin kıdemleri % 60,8 oranla 1-5 yıl arasındadır. Buradan hareketle bu bölgede deneyimli öğretmenlerin sayısı az, yeni atanan öğretmenlerin sayısı fazladır.
- Velilerin büyük çoğunluğu öğretmenle görüşürken ara sıra görüşmeyi tercih etmektedir.
- Velilerle görüşme isteği en çok öğretmenler tarafından gelmektedir.
- Öğretmenler velileri daha çok öğrencilerin ders başarısında bir problem olduğunda ve öğrencinin disiplin problemi olduğunda görüşmeye çağırırken; öğretmenle görüşmeye derslerinde başarılı olan öğrenci velileri daha çok gelmektedir.
- Veli toplantıları yılda en az bir kere yapılmaktadır ve bu toplantılara velilerin katılımı yüksek orandadır. Bununla beraber veli toplantılarına genellikle anneler katılmaktadır.
- Veli toplantılarında veliler çocuklarının durumuyla ilgili ders notlarının nasıl olduğunu, ders içindeki durumunun nasıl olduğunu ve diğer öğrencilere göre başarı durumunu öğrenmek isterken, öğretmenler evdeki ders çalışma imkanlarını, derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesini ve evde derse hazırlanıp hazırlanmadığını öğrenmek istemektedir.
- Veli toplantıları çocuklarda genellikle olumlu davranış değişiklikleri meydana getirmektedir.
- Okullarda okul aile birlikleri bulunmakta, yılda en az bir defa okul aile birliği toplantısı yapılmaktadır. Bu toplantılarda genellikle okulun ihtiyaçlarının

neler olduğu, okula gelir getirmek amaçlı düzenlenecek faaliyetler (kermes), okulun ihtiyaçlarının neler olduğu konuşulmaktadır.

Velilere uygulanan anket ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ankete katılan velilerin büyük çoğunluğu kadındır (%67,5).
- Velilerin mesleği genellikle ev hanımı olup velilerin öğrenim durumları çoğunlukla ilkokul seviyesindedir.
- Veliler çocuklarının durumuyla ilgili sınıf öğretmenleriyle bir yıl içerisinde dört ve daha fazla sayıda görüşmektedir ve görüşme isteği en çok kendilerinden gelmektedir.
- Veliler öğretmenlerle özel olarak çocukları derslerinde başarısız olduğuunda, ev ödevini yapmadığında görüşürken öğretmenler, çocuklarının ders başarısında bir problem olduğuunda ve disiplin problemi olduğuunda görüşmeye davet etmektedir.
- Yılda en az bir kere veli toplantısı yapılmaktadır. Velilerin çoğu bu toplantılara katılırken aile bireylerinden toplantıya katılan grup en çok annelerdir.
- Veliler, veli toplantılarında öğretmene çocukları ile ilgili ders notlarının nasıl olduğunu, ders içerisindeki durumunun nasıl olduğunu, diğer öğrencilere göre başarı durumu konusunu sorarken öğretmenler, evdeki ders çalışma imkanlarını, evde derse hazırlanıp hazırlanmadığını ve derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi konusunda bilgi almaktadırlar.
- Veli toplantıları çocukların genelinde olumlu davranış değişikliği meydana getirmektedir. Ev ödevlerini düzenli yapma, derslere devamla dikkat etme, düşüncelerini rahat ifade etme gibi.
- Velilerin çoğu okulda okul aile birliği olduğunu ve en az bir defa okul aile birliği toplantısı yapıldığını belirtmektedir. Fakat bu toplantılara katılmayan velilerin oranı çok fazladır.
- Okul aile birliği toplantılarında konuşulan konular okulun ihtiyaçlarının neler olduğu, öğrencilerin başarı durumu ve düzenlenecek sosyal kültürel faaliyetlerdir.

2. Öneriler

Okul aile işbirliği çocuklar, veliler ve öğretmenler için çok önemli bir konudur. Çalışma sonucunda bu konunun önemi anlaşılmaktadır ve bu bölümde önerilerde bulunulacaktır.

- Okul aile işbirliğini artırmak ve bu konuyu önemsetmek için gerek Milli Eğitim Bakanlığı gerek okul yönetimi tarafından velilere ve öğretmenlere hizmet içi eğitim, seminer, kurs, bilgilendirme toplantıları gibi etkinliklerle bu konuda bilinçlendirilmeli ve bu konunun önemli olduğu kavratılmalıdır.
- Öğretmenler tarafından yaşanan bölgedeki aile yapısı, ekonomik durum gibi beşeri özellikler araştırılmalı ve bu özelliklerine göre toplantı gündemi düzenlenmelidir. Maddi durumlar veli toplantılarında mümkün olduğu kadar yer almamalıdır.
- Veliler çocukları ile ilgili olumsuz özellikler duymaktan hoşnut olmadıkları için öğretmenler, öğrencilerin olumsuz özelliklerini iletişim becerilerine uygun bir şekilde aile üzerinde yıpratıcı veya tavır aldırıcı bir şekilde ifade etmekten kaçınmalı ve olumsuz özellikleri ile beraber olumlu yanlarından bahsetmelidirler.
- Veliler ile sadece toplantılarda görüşülmemeli, gerektiği zamanlarda ev ziyaretleri, telefonla görüşmeler yapılarak çocuğun yaşadığı ortam tanınmalı ve ailenin öğretmeni, okulu benimsemesi sağlanmalıdır. Bu görüşmelerde güler yüzlü olunarak yeterli zaman ayrılmalıdır.
- Veliler ve öğretmenler karşısındaki kişinin kendileri gibi bir birey olduğunu düşünerek empati yapmalı, öğretmene ve veliye önyargı ile yaklaşmadan ve tavır almadan öğrencilerin durumlarıyla ilgili karşılıklı iletişimi koparmamalı, çocuğun yararına olan durumları karşılıklı etkileşim içerisinde ele almalıdırlar.
- Okullarda okul aile birliğine gerekli önem verilmeli, veliler bilgilendirilmeli ve toplantılara katılım sağlanmalıdır. Okul aile birliği kağıt üzerinde bir birlik olmaktan ziyade işlevini tam olarak yerine getiren aktif bir birlik olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akbaşlı, S., ve Kavak, Y., “Ortaöğretim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:19, (2008), ss. 1-21.
- Akman, G., *Nicel ve Nitel Araştırma Yöntemleri Ders Notu*, Afyonkarahisar, 2014.
- Argon, T., ve Kıyıcı, C., “İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:19, (2012), ss. 80-95.
- Arnas, Y. A. ve Sadık, F., *Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi*, Kök Yayıncılık, (1.Baskı), Ankara 2008.
- Aslanargun, E., “Okul - Aile İşbirliği Ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:9, Sayı:18, (2007), ss. 119-135.
- Arslandoğlu, İ., *Sağlıklı İnsan İlişkileri ve Etkili İletişim*, Pegem Akademi, (1. Baskı), Eylül 2013.
- Atayeter, H., *İlköğretim Okullarında Okul Aile İşbirliği (Diyarbakır Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2004.
- Başaran, İ. E., *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ekinoks Yayınları, (1. Baskı), Ankara 2006.
- Bayrakçı, M. ve Dizbay, S., “Ortaöğretim Kurumlarında Okul Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katılım Düzeyleri”, *Sakarya University Journal of Education*, Cilt:3, Sayı:1, (Nisan /April 2013), ss: 98-112.
- Bir Çocuğu Yetiştirmek Tüm Toplumun Görevidir*, (t. y.), Erişim Tarihi: 17 Şubat 2017, <https://tedmem.org/mem-notlari/bir-cocugu-yetistirmek-tum-toplumun-gorevidir>
- Büzüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi, (5. Baskı), Ankara 2010.
- Coleman, M., ve Churchill, S., “Challenges to family involvement”, *Childhood Education*, 73(3), 1997, 144-148. Erişim Tarihi: 27 Mart 2018, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00094056.1997.10522672>.
- Cüceloğlu, D., *‘Keşke’siz Bir Yaşam İçin İletişim*, Remzi Kitabevi, (35.Basım), İstanbul 2010.
- Çağdaş, A., Özel, E., Konca A.S., “İlkokul Başlangıcında Velilerin Aile Katılım Düzeylerinin İncelenmesi”, *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, Cilt:12, Sayı:4, (2016), ss. 891-908.

- Çalışkan, N., ve Ayık A., “Okul Aile Birliği ve Velilerle İletişim”, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:1, Sayı:2, (2015), ss. 69-82.
- Çamlıca, S., *Çocuk Eğitiminde 33 Hata*, Akis Kitap Yayıncılık, (16.Baskı), İstanbul 2010.
- Çelenk, S., “Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması”, *İlköğretim-Online E- Dergi*, Cilt:2, Sayı: 2, (2003), ss. 28-34.
- Çelenk, S., “Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2003), Sayı: 24,ss. 33-39.
- Çinkır, Ş., ve Nayır, F., “Okul Aile İşbirliği Standartlarına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 32, Sayı: 1, (2017), ss. 245-264.
- Demiray, U., (Ed.), *Etkili İletişim*, Pegem Akademi, Eskişehir 2008.
- Erdoğan, Ç., ve Demirkasımoğlu, N., “Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 3, (2010), ss. 399-431.
- Erol, M., *Geniş Aileden Çekirdek Aileye Geçiş Sürecinde Aile İçi İlişkilerde Meydana Gelen Nitelik Değişmelerinin Aile Üyeleri Üzerindeki Etkileri (Sivas Merkez İlçe Örneği)*, (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1992.
- Eyce, M., “Tarihten Günümüze Türk Aile Yapısı”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 4, 2000, 223-243.
- Genç, S. Z., “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri”, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt:3, Sayı:2, (Bahar, 2005), ss. 227-243.
- Göka, E., “Çocuk ve Çevre”, (Ed. Ahmet Kot), *Ailede Çocuk Eğitimi* (ss. 169-197), T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara 2004.
- Gökçe, E., “İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:7, (2000), ss. 204-209.
- Gökgöz, E. A., *İlkokul Eğitiminin Kalitesini Artırmada Okul-Aile İşbirliği ve Okul Sosyal Hizmeti*, (Yüksek Lisans Tezi), Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova 2014.
- Griffith, J., “Relation of Parental Involvement, Empowerment, and School Traits to Student Academic Performance”, *The Journal of Educational Research*, 90 (1), 1996, 33-41. Erişim Tarihi: 09 Nisan 2018, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00220671.1996.9944441?needAccess=true>.

- Gül, E., *Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliği*, (Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007.
- Güler, T., (Ed.), *Anne Baba Eğitimi*, Pegem Akademi, Ankara 2010.
- Güngen, Y., Tokyürek, Ş. ve Şanlı, N., *Ev ve Ailede Yaşam Yönetimi* [Elektronik Sürüm], Pegem A Yayınları, Ankara 2002.
- Gür, B. S. ve Çelik, Z., *Türkiye’de Millî Eğitim Sistemi Yapısal Sorunlar ve Öneriler* (Rapor No: 1), SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, Ankara 2009.
- Gür, S., “Aile ve Aile Yapıları”, 2011, Erişim tarihi: 16 Mart 2018, <http://www.turkpdr.com/makale/yetiskinlik-psikolojisi/aile-ve-aile-yapilari.html>
- Gürsoy, F. ve Coşkun, T., “Büyük Ebeveynleriyle Yaşayan Çocukların Aile Ortamlarını Değerlendirmeleri”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:15, Sayı:1, (2006), ss.151-164.
- Gürşimşek, I., “Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımını Etkileyen Faktörler”, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 9 (18), 2010, 1-19.
- Haktanır, G., (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, Anı Yayıncılık, Ankara 2007.
- Kıran, H., (Ed.), *Etkili Sınıf Yönetimi*, Anı Yayıncılık, Ankara 2009.
- Karahisar, S., ve Değirmenci, G. Y., “Erken Müdahalede Doğal Çevre”, *Hacettepe University Faculty Of Health Sciences Journal*, Cilt:1, Sayı:2, (Mayıs, 2015), ss. 705-708.
- Karasar, N., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım, (20. Baskı), Ankara 2009
- Kazak, E., *Okul Aile İşbirliği ve Sorunları (Adapazarı Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya 1998.
- Keçeli-Kaysılı, B., “Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, Cilt:9, Sayı:1, (2008), ss. 69-83.
- Kıroğlu, K., ve Elma, C., (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem Akademi, Ankara 2009.
- Kuru, A. G., *Türk Ailesinde Karakter ve Otorite: Bir Toplumsal Tip Olarak Kaynana Ve Kaynanalık Rolü Üzerine Bir Araştırma*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2016.
- Kuzu, T. S., “Eğitim-Öğretim Ortamında Etkili Sözel İletişim”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:158, (Bahar, 2003).

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, (2014), *T. C. Resmi Gazete*, 29072, 26 Temmuz 2014.

Millî Eğitim Temel Kanunu, (1973), *T. C. Resmi Gazete*, 14574, 24 Haziran 1973.

Misafir Öğretmenim Projesi, Erişim Tarihi: 03.03.2018, <https://sungurlu.meb.gov.tr/www/projemizde-2-ayda-516-aileyi-ziyaret-etтик/icerik/2052>

Okul-Aile Birliği Yönetmeliği, (2005), *T. C. Resmi Gazete*, 25831, 31 Mayıs 2005.

Okul Aile İşbirliği Aile Atölyeleri Projesi Değerlendirme Raporu, Erişim Tarihi: 03.03.2018, <http://www.yoret.org.tr/files/files/1610201716570.pdf> .

Oktay, A., (Ed.), *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları*, Pegem Akademi, Ankara, 2010.

Oktay, A., “Çocuk ve Okul”, (Ed. Ahmet Kot), *Ailede Çocuk Eğitimi* (ss. 199-232), T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara 2004.

Öngider, N., “Anne-Baba ile Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, Cilt:5, Sayı:4, (2013), ss. 420-440.

Özdemir, O., Güzel Özdemir, P., Kadak, M.T., ve Nasıroğlu, S., “Kişilik Gelişimi”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*, Cilt:4, Sayı:4, (2012), ss. 566-589.

Pantley, E., *Çocuğunuzla İşbirliği Yapabilme*, (1996), (Çev. Hande Gürel), HYB Yayıncılık, Ankara 2010

Porsuk, A., ve Kunt, M., “Denizli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İlişkilerinde Karşılaşılan Sorunlar Üzerine Yönetici Görüşleri”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:31, (2012), ss.203-218.

Satır, S., *Özel Teyfik Fikret Lisesi öğrencilerinin akademik başarılarıyla ilgili anne-baba davranışları ve akademik Başarıyı artırmaya yönelik anne-baba eğitim gereksinmelerinin belirlenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1996.

Şad, S. N., ve Gürbüzürk, O., “İlköğretim Birinci Kademe Öğrenci Velilerinin Çocuklarının Eğitimine Katılım Düzeyleri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt:13, Sayı:2, (Bahar, 2013), ss. 993-1011.

Taban, H. Ş., *İlköğretim Okulu I. Kademe Öğrenci Velilerinin Okul ve Çocuklarına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana 2010.

Tan, Ş., (Ed.), Öğretim İlke ve Yöntemleri, PegemA Yayıncılık, (2. Baskı), Ankara 2007.

Topor, D. R., Keane, S. P., “Parent Involvement and Student Academic Performance: A Multiple Mediation Analysis”, *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 38 (3), 2010, 183-197. Erişim tarihi: 15 Nisan 2018, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10852352.2010.486297?src=recsys>.

Türk Dil Kurumu, Erişim Tarihi: 15 Şubat 2017, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=6973.

Türk Dil Kurumu, Erişim Tarihi: 3 Mart 2018, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5a9ab07e3a2e70.60257776.

T.C. İstanbul Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Misafirim Öğretmenim Projesi, Erişim Tarihi: 03.03.2018, <http://istmem.com/upload/cms/misafirimogretmenim.pdf>.

Üstübal, Ö., *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarının Aile-Öğretmen Arasındaki İletişim ve İşbirliğine Etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2015.

Yavuzer, H., *Çocuk Eğitimi El Kitabı*, Remzi Kitapevi, (6. Basım), İstanbul 1998.

Yavuzer, H., *Çocuk Psikolojisi*, Remzi Kitapevi, (15. Basım), İstanbul 1998.

Yörükoğlu, A., *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*, Özgür Yayınları, (6. Basım), İstanbul 2000.

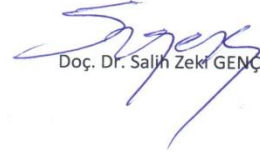
Yörükoğlu, A., *Çocuk Ruh Sağlığı Çocuk Yetiştirme ve Kişilik Gelişimi*, Özgür Yayınları, (22. Basım), İstanbul 1998.

EKLER

Ek 1. YAZILI ÖLÇME ARACI İZİN BELGESİ

"İLKÖĞRETİM 1.BİRİNCİ KADEMEDEKİ OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ"

Ölçme aracını Şerife ÖZ DOĞAN Yüksek Lisans çalışmasında kullanabilir.

Doç. Dr. Salih Zeki GENÇ

Ek 2. KİŞİSEL BİLGİ FORMLARI

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

(Öğretmenler)

Bu çalışma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı tez çalışması kapsamında yapılacaktır. Aşağıda bulunan maddelere vereceğiniz cevaplar “İlköğretim 1.Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri” konusundaki araştırmamızın bulgularına yardımcı olacaktır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu araştırma bulgularımızın geçerlik ve güvenilirliği açısından önemlidir. Ayrıca vereceğiniz bilgiler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel araştırma için kullanılacaktır. Bu yüzden verilen ifadeleri dikkatlice okumanızı ve size en uygun olan seçeneği işaretlemenizi rica eder, katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Şerife ÖZ DOĞAN

Kişisel Bilgileriniz

1.Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

2. Mesleki Kıdeminiz: () 1-5 yıl

() 6-10 yıl

() 11-15 yıl

() 16-20 yıl

() 21 yıl ve fazla

3. Bu Eğitim-Öğretim Yılı Kaçınıcı Sınıfı Okuttuğunuz:

() 1. Sınıf

() 2. Sınıf

() 3. Sınıf

() 4. Sınıf

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

(Veliler)

Bu çalışma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı tez çalışması kapsamında yapılacaktır. Aşağıda bulunan maddelere vereceğiniz cevaplar “İlköğretim 1.Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri” konusundaki araştırmamızın bulgularına yardımcı olacaktır. Vereceğiniz cevapların doğruluğu araştırma bulgularımızın geçerlik ve güvenilirliği açısından önemlidir. Ayrıca vereceğiniz bilgiler gizli kalacaktır ve sadece bilimsel araştırma için kullanılacaktır. Bu yüzden verilen ifadeleri dikkatlice okumanızı ve size en uygun olan seçeneği işaretlemenizi rica eder, katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Şerife ÖZ DOĞAN

Kişisel Bilgileriniz

1.Cinsiyetiniz : () Kadın () Erkek

2. Mesleğiniz:

- () Ev Hanımı
- () İşçi
- () Memur
- () Küçük Esnaf
- () Öğretmen
- () Avukat
- () Doktor
- () Öğretim Elemanı

3. Öğrenim Durumu

- () Okur-yazar değil
- () Okur-yazar
- () İlkokul mezunu
- () Ortaokul mezunu
- () Lise mezunu
- () Üniversite mezunu
- () Lisansüstü

Ek 3. ÖĞRETMEN VE VELİ ANKETLERİ

Okul-Aile İşbirliği İle İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri ”ne Dayalı Öğretmen Görüşleri

(Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 4 ve 5.sorularda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.)

1. Çocuklarıyla ilgili veliler sizinle görüşmek için okula geliyorlar mı?	☐ Evet ☐ Hayır
2. Cevabınız EVET ise hangi oranda geliyorlar?	☐ Sık Sık geliyorlar ☐ Ara Sıra geliyorlar ☐ Hiç gelmiyorlar
3. Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	☐ Benden ☐ Öğrencinin Ailesinden ☐ Okul İdaresinden
4. Sizinle Özel olarak görüşmeye gelen veliler hangi tür öğrencilerin velileridir?	☐ Derslerinde başarılı olan öğrencilerin ☐ Derslerinde başarısız olan öğrencilerin ☐ Sosyal ve psikolojik problemi olan öğrencilerin ☐ Disiplin problemi olan öğrencilerin ☐ Ev ödevini yapmayan öğrencilerin
5. Siz hangi durumlarda öğrenci velisini görüşmeye davet ediyorsunuz?	☐ Öğrencinin disiplin problemi olduğunda ☐ Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda ☐ Ders başarısında bir problem olduğunda ☐ Derslerinde ilerleme olduğunda ☐ Ev ödevlerini yapmadığında ☐ Aileden (para, araç vb) gelmediğinde

Okul-Aile İşbirliği İle İlgili “Veli Toplantıları” na Dayalı Öğretmen Görüşleri:

(Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 5 ve 6 ve 7.sorularda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.)

1. Veli toplantılarında görüşeceğiniz konuları önceden planlıyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
2. Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç veli toplantısı yapıldı?	☐ Hiç yapılmadı ☐ 3 defa yapıldı ☐ 1 defa yapıldı ☐ 4 ve daha fazla yapıldı ☐ 2 defa yapıldı
3. Yapmış olduğunuz veli toplantısına (toplantılarına) velilerin ne kadarı katıldı?	☐ Çok azı ☐ Yarıdan fazlası ☐ Yarısı ☐ Tamamı
4. Veli toplantısına (toplantılarına) gelen veliler kimlerden oluşmakta?	☐ Anneler ☐ Babalar ☐ Anneler - Babalar birlikte ☐ Büyükanne – Büyükbaba ☐ Ağabey - Ablalar
5. Veli toplantılarında veliler çocuklarının durumuyla ilgili sizden en çok hangi konuları öğrenmek istiyorlar?	☐ Ders notlarının nasıl olduğunu ☐ Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini ☐ Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma ☐ Ders içindeki durumunun nasıl olduğu ☐ Öğretmenlere karşı tutumu ☐ Okula devam durumunun nasıl olduğu ☐ Diğer öğrencilere göre başarı durumu
6. Veli toplantılarında siz öğrenci velilerinden öğrencinizin durumuyla ilgili neleri öğrenmek istiyorsunuz?	☐ Öğrencilerin gelişim özelliklerini ☐ Arkadaşlık ilişkilerini ☐ Evdeki ders çalışma imkanlarını ☐ Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı ☐ Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı ☐ Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi ☐ Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu

7. Veli toplantılarının sonucunda öğrencilerinizde hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?	☐ Ev ödevlerini düzenli yapma ☐ Derslere devama dikkat etme ☐ Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma ☐ Sosyal kültürel faaliyetlere fazla katılma ☐ Düşüncelerini rahat ifade etme ☐ Hiçbir olumlu değişme olmadı
---	--

Okul Aile İşbirliği İle İlgili “Okul-Aile Birliği”ne Dayalı Öğretmen Görüşleri

Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 3.soruda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.

1. Okulunuzda “okul-aile birliği” var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
2. Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldı?	☐ Hiç yapılmadı ☐ 1 defa yapıldı ☐ 2 defa yapıldı ☐ 3 defa yapıldı ☐ 4 ve daha fazla yapıldı
3. “Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?	☐ Okul giderlerine velilerin katkısı ☐ Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu ☐ Düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler ☐ Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) ☐ Velilerden talep edilen araçlar ☐ Öğrencilerin başarı durumu ☐ Disiplin problemleri

Okul-Aile İşbirliği İle İlgili “Öğretmen-Veli Görüşmeleri”ne Dayalı Veli Görüşleri

Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 4 ve 5.sorularda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.

1. Çocuğunuzun okuldaki durumunu öğrenmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?	☐ Çocuğuma soruyorum ☐ Sınıf öğretmeniyle görüşüyorum ☐ Okul idaresiyle görüşüyorum
2. Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun durumuyla ilgili öğretmeniyle özel olarak kaç kez görüştünüz?	☐ Hiç görüşmedim ☐ 2 defa görüştüm ☐ 1defa görüştü ☐ 3 defa görüştüm ☐ 4 ve daha fazla görüştüm
3. Görüşme isteği en çok kimden geliyor?	☐ Benden ☐ Öğretmenden ☐ Okul İdaresinden
4. Çocuğunuzla ilgili öğretmenle özel olarak görüşmeye en çok hangi durumda gidiyorsunuz?	☐ Derslerinde başarısız olduğunda ☐ Derslerinde başarılı olduğunda ☐ Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda ☐ Disiplin problemi olduğunda ☐ Ev ödevini yapmadığında
5. Öğretmen hangi durumda sizi görüşmeye davet ediyor?	☐ Öğrencinin disiplin problemi olduğunda ☐ Sosyal ve psikolojik problemi olduğunda ☐ Ders başarısında bir problem olduğunda ☐ Derslerinde ilerleme olduğunda ☐ Ev ödevlerini yapmadığında ☐ Aileden (para, araç vb) gelmediğinde

Okul-Aile İşbirliği İle İlgili “Veli Toplantıları” na Dayalı Veli Görüşleri:

Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 4 ve 5 ve 6.sorularda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.)

1. Bu eğitim-öğretim yılı süresince okulunuzda kaç veli toplantısı yapıldı?	☐ Hiç yapılmadı ☐ 1 defa yapıldı ☐ Yapıldıysa da ben Bilmiyorum ☐ 2 defa yapıldı ☐ 3 defa yapıldı ☐ 4ve daha fazla yapıldı
2. Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan veli toplantılarının kaçına gittiniz?	☐ Hiç gitmedim ☐ 3' üne gittim ☐ 1' ine gittim ☐ 4' üne gittim ☐ 2 'sine gittim
3. Veli toplantısına (toplantılarına) aileden en çok kim gidiyor?	☐ Anne ☐ Baba ☐ Anne- Baba birlikte ☐ Ağabey - Abla ☐ Büyükanne – Büyükbaba
4. Veli toplantılarında öğretmene öğrencinizin durumuyla ilgili en çok hangi soruları soruyorsunuz?	☐ Ders notlarının nasıl olduğunu ☐ Sınıf içi dışı arkadaş ilişkilerini ☐ Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılma ☐ Ders içindeki durumunun nasıl olduğu ☐ Öğretmenlere karşı tutumu ☐ Okula devam durumunun nasıl olduğu ☐ Diğer öğrencilere göre başarı durumu
5. Öğretmen sizden çocuğunuzla ilgili en çok hangi konularda bilgi istiyor?	☐ Öğrencilerin gelişim özelliklerini ☐ Arkadaşlık ilişkilerini ☐ Evdeki ders çalışma imkanlarını ☐ Verilen ödevi kendisinin hazırlayıp hazırlamadığı ☐ Evde derse hazırlanıp hazırlanmadığı ☐ Derslerine çalışmada aile bireylerinin ilgi derecesi ☐ Aile bireyleriyle ilişkilerinin nasıl olduğu

6. Veli toplantılarının sonucunda çocuğunuzda hangi olumlu davranış değişiklikleri ortaya çıktı?	☐ Ev ödevlerini düzenli yapma ☐ Derslere devama dikkat etme ☐ Arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurma ☐ Sosyo - kültürel faaliyetlere fazla katılma ☐ Düşüncelerini rahat ifade etme ☐ Hiçbir olumlu değişme olmadı
--	---

Okul Aile İşbirliği İle İlgili “Okul-Aile Birliği”ne Dayalı Veli Görüşleri:

(Ankette bulunan soruların karşısındaki cevaplardan size uygun olanını işaretleyiniz. Fakat 4.soruda önem derecesine göre 1-2-3 diye üç seçeneği sıralayınız.)

1. Çocuğunuzun eğitim gördüğü Okulda “okul-aile birliği” var mı?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Bilmiyorum
2. Bu eğitim-öğretim yılı süresince çocuğunuzun eğitim gördüğü okulda kaç defa “okul-aile birliği” toplantısı yapıldı?	☐ Bilmiyorum ☐ Hiç yapılmadı ☐ 1 defa yapıldı ☐ 2 defa yapıldı ☐ 3 defa yapıldı ☐ 4 ve daha fazla yapıldı
3. Bu eğitim-öğretim yılında çocuğunuzun okulunda yapılan “okul-aile birliği” toplantılarına kaç defa katıldınız?	☐ Hiç katılmadım ☐ 1 defa katıldım ☐ 2 defa katıldım ☐ 3 defa katıldım ☐ 4 ve daha fazla katıldım
4. Okul-Aile Birliği” toplantılarında en çok konuşulan konular nedir?	☐ Okul giderlerine velilerin katkısı ☐ Okulun ihtiyaçlarının neler olduğu ☐ Düzenlenecek sosyal-kültürel faaliyetler ☐ Okula gelir getirmek amacıyla düzenlenecek faaliyetler (kermes) ☐ Velilerden talep edilen araçlar ☐ Öğrencilerin başarı durumu ☐ Disiplin problemleri

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	ŞERİFE ÖZ DOĞAN
Doğum Yeri ve Tarihi	KIRIKKALE 23.09.1991
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	İsmail Çelik, Medera Halmatov, Şerife Öz, Sultanberk Halmatov, The Examination of Perception of the Concept of Family In Preschool Children, International Journal of Scientific Research , 2015.
İş Deneyimi	
Stajlar	2012 Samsun İlyasköy Anaokulu (Öğretmenlik Uygulaması 1) 2013 Samsun İrem Yavuz Anaokulu (Öğretmenlik Uygulaması 2)
Çalıştığı Kurumlar	2013 -2016 Ağrı/Eleşkirt Cemaleddin Öztürk İlkokulu Okul Öncesi Öğretmeni 2016- 2017 Ağrı/Eleşkirt Cemaleddin Öztürk İlkokulu Müdür Yardımcısı 2017-.... Kırıkkale Seher Vuslat Aytemiz İlkokulu Okul Öncesi Öğretmeni
İletişim	
E-posta Adresi	s.91.83@hotmail.com
Yüksek Lisans Mezuniyet Tarihi	
29/05/2018	